

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
KATOLICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA
Katedra pastorálních oborů a právních věd

Martin Myslivec

Evangelii nuntiandi v některých evangelizačních metodách

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Doc. Ing. Mgr. Aleš Opatrný, Th.D.

Praha 2015

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 11. listopadu. 2014

Martin Myslivec

Bibliografická citace

Evangelii nuntiandi v současných evangelizačních přístupech: Bakalářská práce / Martin Myslivec; vedoucí práce: Doc. Ing. Mgr. Aleš Opatrný, Th.D. Praha, 2015, 59 s.

Anotace

Práce představuje zásady evangelizace uvedené v apoštolské exhortaci Evangelii nuntiandi, zároveň tyto zásady vyhledává, nachází a popisuje v současných evangelizačních přístupech. Evangelizace vychází z pojmu evangelium, proto práce nejprve představuje radostné poselství (evangelium), jak jej předkládá Písmo. Skutečně promyšlená evangelizace se musí vyrovnat s různými obtížemi. Na jedné straně vychází vstříc současnému člověku, často nábožensky nevdělanému a neochotnému příliš se přizpůsobovat jazyku, kterým promlouvají církevní dokumenty, na druhé straně musí být ovšem pevně zakotvena v tradici církve odrážející se v církevních dokumentech. Takovým dokumentem je apoštolská exhortace Evangelii nuntiandi, která poskytuje pro evangelizaci stále živé a aktuální podněty. Tyto svěží myšlenky se stávají oporou a podkladem i pro různé formy současného evangelizačního úsilí. Práce pro přiblížení představuje, co k evangelizaci říká současné magisterium a jaké stěžejní myšlenky k evangelizaci uvádí apoštolská exhortace Evangelii nuntiandi, zejména co má být jejím obsahem, jaké jsou její metody, kdo je adresátem evangelizace a kdo jejím hlasatelem. V následném kroku práce analyzuje vybrané evangelizační projekty. Těmi jsou Kurz Alfa a evangelizační přístup a komunity Chemin Neuf. U obou evangelizačních přístupů práce přibližuje jejich cíle, metody a uvádí jak se výše uvedené zásady dokumentu Evangelii nuntiandi naplňují v těchto evangelizačních projektech.

Klíčová slova

evangelizace - evangelium - novodobá hnutí - kurzy Alfa - Chemin Neuf

Abstract

Evangelii Nuntiandi in some evangelistic methods.

The work represents the the principles of evangelism given in the Apostolic Exhortation Evangelii nuntiandi and at the same time these principles seek to describe the current evangelistic approach. Evangelism is based on the concept of the gospel and thesis presents the Good News (Gospel) as indicated in the Bible. Really well thought evangelization must cope with various difficulties. First, it helps contemporary man, often religiously uneducated and too reluctant to adapt himself to the language of ecclesiastical documents, and at the same time it must be firmly rooted in the tradition of the Church reflected in the Church documents. Such a document is the Apostolic Exhortation Evangelii Nuntiandi which makes the Evangelization dynamic and efficient. These fresh ideas are becoming a mainstay basis for various forms of contemporary evangelistic efforts. The work presents the approach to the evangelization of the current magisterium says and what the key ideas for evangelism states Apostolic Exhortation Evangelii Nuntiandi, especially what should be its content, what are its methods, who is the addressee of evangelization and who the announcer. In the next step it does analyze the selected evangelistic projects. Introduces the evangelistic

approach Alpha courses and community Chemin Neuf. Both evangelistic approaches explain their goals, methods, and indicate how the above mentioned principles in the document of Evangelii Nuntiandi meet these evangelistic projects.

Keywords

Evangelism - Gospel - the modern movement - Alpha Course – Chemin Neuf

Počet znaků (včetně mezer): 97 982

Poděkování

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Doc. Ing. Mgr. Aleši Opatrnému, Th.D. za účinnou metodickou, pedagogickou a odbornou pomoc a další cenné rady při zpracování mé bakalářské práce.

OBSAH

Úvod	1
1 Pojem evangelizace	3
1.1 Etymologický význam slova evangelium	3
1.2 Evangelium v Písmu	4
1.3 Evangelium v životě	5
1.4 Předávání evangelia	7
1.5 Adresáti evangelizace	9
1.6 Cíl evangelizace	11
2 Evangelizace z pohledu Evangelii nuntiandi	13
2.1 Co znamená evangelizovat	14
2.2 Obsah evangelizace.....	15
2.2.1 Svědectví o Bohu	15
2.2.2 Osobní vyznání Ježíše Krista.....	15
2.2.3 Společenství s Bohem ve svátostech.....	16
2.2.4 Osvobození člověka	16
2.3 Metody a prostředky evangelizace	17
2.3.1 Svědectví vlastním životem	17
2.3.2 Slovní hlásání evangelia - kázání.....	18
2.3.3 Vyučování katechizmu – výuka náboženství, katechumenát	18
2.3.4 Osobní hlásání evangelia	19
2.3.5 Lidová zbožnost	19
2.3.6 Předběžná evangelizace	19
2.3.7 Přizpůsobení procesu hlásání evangelia jeho příjemci	20
2.3.8 Budování jednoty jako nástroj evangelizace.....	20
2.4 Kdo je cílem evangelizace	20
2.4.1 Společenství mimo církev	21
2.4.2 Církevní společenství.....	21
2.5 Hlasatelé evangelizace	22
2.5.1 Církev jako celek	22

2.5.2	Biskupové, kněží a jáhni	23
2.5.3	Řeholníci a řeholnice	23
2.5.4	Laici	23
3	Evangelizační přístup kurzů Alfa	24
3.1	Stručná historie kurzů Alfa	24
3.2	Struktura kurzů Alfa	25
3.3	Cíle evangelizace kurzů Alfa	27
3.3.1	Společenství s lidmi	28
3.3.2	Společenství s Kristem	29
3.4	Adresáti evangelizace kurzů Alfa	30
3.4.1	Lidé nepokřtění	30
3.4.2	Křesťané	30
3.4.3	Mládež	31
3.4.4	Maminky s dětmi, senioři a další	31
3.5	Metody a prostředky evangelizace kurzů Alfa	31
3.5.1	Budování přátelství	32
3.5.2	Svědectví křesťanským životem	32
3.5.3	Zvěstování evangelia pomocí slov	33
3.5.4	Vyučování náboženství	34
3.5.5	Přizpůsobení hlásání evangelia jeho příjemci	34
3.5.6	Působení Ducha svatého a osobní hlásání evangelia	35
3.6	Naplnění myšlenek evangelizace exhortace Evangelii nuntiandi v činnosti kurzů Alfa	35
4	Evangelizační přístup komunity Chemin Neuf	38
4.1	Stručná historie komunity Chemin Neuf	38
4.2	Struktura komunity Chemin Neuf	39
4.3	Cíle evangelizace komunity Chemin Neuf	40
4.3.1	Misie komunity zaměřené do těla církve	41
4.3.2	Misie komunity zaměřené mimo církev	42
4.3.3	Vyjádření jednoty křesťanů	42
4.4	Adresáti evangelizace komunity Chemin Neuf	43
4.4.1	Misie mládeže 14 – 18 let	43
4.4.2	Misie mladých 18 – 30 let	44

4.4.3	Setkání Kána	44
4.4.4	Duchovní cvičení	45
4.4.5	Jarní kulturně duchovní slavnosti	45
4.5	Metody evangelizace komunity Chemin Neuf	46
4.5.1	Počáteční evangelizace	46
4.5.2	Svědectví vlastním životem	47
4.5.3	Aktivní zapojování do služby pro ostatní	47
4.5.4	Přizpůsobení procesu hlásání evangelia jeho příjemci	48
4.5.5	Hlásání evangelia pomocí slov a dalších prostředků	49
4.5.6	Budování jednoty a spolupráce jako nástroj evangelizace	51
4.6	Naplnění myšlenek evangelizace exhortace Evangelii nuntiandi v činnosti komunity Chemin Neuf.....	51
	Závěr	54
	Literatura	57
	Seznam použitých zkratk	59

ÚVOD

Křesťané své poslání hlasatelů evangelia naplňují v době, kdy většina lidí své životní postoje vědomě nestaví na biblickém základě a je potřeba nejen tyto kořeny stále připomínat a poukazovat na jejich existenci, ale také probouzet zájem o jejich správné porozumění. Evangelium je dobrou zprávou pro všechny lidi, ať už to vědí nebo se s jeho poselstvím ani nesetkali anebo již zapomněli podle něho žít. Ke splnění misijního poslání je důležité nacházet stále nové přístupy a metody. Zároveň je možné a potřebné za tímto účelem studovat stále inspirativní dokumenty církevního učení, jež toto poslání analyzuje a poskytuje návod i do dnešních dnů. Z tohoto hlediska je důležitým dokumentem apoštolská exhortace Pavla VI. Evangelii nuntiandi, která představuje vhodné evangelizační metody a jejich antropologické a teologické zdůvodnění.

Ve své práci jsem se zaměřil na vyhledání a popsání podnětů z exhortace Evangelii nuntiandi týkajících se evangelizace a následně jsem hledal, jak se tyto zásady naplňují ve vybraných evangelizačních projektech. Jako první evangelizační projekt jsem analyzoval a popsal nabídku evangelizačního programu umožňujícího nekřesťanům vykonat počáteční přibližovací kroky na cestě směrem k Bohu. Touto počáteční evangelizační aktivitou jsou kurzy Alfa, které jsem představil z hlediska historie jejich vzniku, z hlediska cílů evangelizace a používaných metod. Tyto metody a cíle jsem porovnal s požadavky na evangelizaci obsaženými v exhortaci Evangelii nuntiandi. Dále jsem popsal evangelizační přístupy uplatňované komunitou Chemin Neuf. Zajímalo mne, jaké jsou cíle evangelizačních projektů komunity, zda předpokládají u svých adresátů víru nebo se zaměřují na oslovení nekřesťanů a jaké metody evangelizace používají. I tyto popsané metody jsem porovnal s požadavky na evangelizaci, jak je představuje exhortace Evangelii nuntiandi.

Před vlastním popisem metod evangelizace je potřebné znát obsah pojmu evangelium a to z hlediska obsahu a významu, z hlediska co tento pojem znamenal v minulosti, a jak naopak hovoří k lidem v současnosti, a co se o evangeliu dočteme v Písmu. Z toho důvodu jsem první kapitulu věnoval popisu procesu evangelizace, ve kterém jsem vycházel z požadavků magisteria církve věnovaných problému

evangelizace v posledních letech.

1 POJEM EVANGELIZACE

Činnost, kterou nazýváme evangelizací, obsahuje předávání radostné zvěsti o Ježíši Kristu,¹ ale i začleňování lidí do církve.² Do evangelizace zahrnujeme veškeré působení církve, vše, čím je, co hlásá a co koná, dále křesťanské svědectví probouzející zájem o víru, a evangelizační akce představující poselství evangelia konkrétní skupině lidí.³ Význam pojmu evangelizace vychází od slova evangelium, proto se v prvním kroku seznámíme s etymologickým významem slova evangelium (1.1). Pro křesťanský svět se podstatným způsobem setkáváme se slovem evangelium v textech Starého a Nového zákona. Proto si představíme význam a použití slova evangelium v Písmu (1.2). Bude nás zajímat i v jaké podobě se s evangeliem setkáváme v životě (1.3). Dále budeme uvažovat o evangelizaci jako o procesu z hlediska různých způsobů seznamování se s evangeliem, jeho předáváním (1.4) a také z pohledu otázky, komu je hlásání evangelia určeno (1.5). V závěru kapitoly si stručně představíme, co je cílem procesu evangelizace (1.6).

1.1 Etymologický význam slova evangelium

Řecké slovo *euangelion* se skládá ze dvou slov, *eu* ve významu dobře a *angel* ve významu zvěst nebo poselství. Celek potom můžeme překládat jako dobrou zvěst a takto chápeme význam slova evangelium v Novém zákoně. Řecký původ slova nicméně umožňuje nacházet i další významové posuny. V nejstarších řeckých písemných památkách se tak setkáváme s významy, které jsou od dnešního chápání odlišné. V Homérově Odyseji představuje *euangelion* odměnu za dobrou zprávu.⁴ Zároveň můžeme předpokládat použití slova pro různá dobrá nebo významná poselství a zprávy vztahující se k politickým nebo společenským událostem, jak nám dokládají některé

¹ „Tímto všeobecným pojmem se označuje konkrétní událost: vtělení Ježíše Krista, Božího Syna, a jím uskutečněné dílo spásy lidstva skrze smrt na kříži, zmrtvýchvstání a seslání Ducha Svatého.“ ZIMMERMANNOVÁ Marie: Katecheze a evangelizace, přednáška o současném přístupu katechetiky k roli katecheze v procesu evangelizace, Praha, KTF UK, 2009, str. 4.

² Srov. tamtéž.

³ Srov. tamtéž.

⁴ Srov. TICHÝ, L., „Evangelium a evangelia“, Teologické texty, č. [2/2002], s. 84.
<http://www.teologicketexty.cz/casopis/2002-2/Evangelium-a-evangelia.html>, (09.06.2014).

památky vztahující se ke kultu císařů.⁵ Význam a smysl slova evangelium v současnosti spojujeme s konkrétní zvěstí o Ježíši Kristu. Evangelium v původním významu slova, jak jej používal i Ježíš Kristus, znamená radostnou zvěst.⁶ Je to radostná zvěst o Božím království, kterou přináší Ježíš Kristus lidem, a základní body tohoto poselství jsou:

- Bůh každého miluje a má v úmyslu jeho dobro.
- Hříchem je ale každý člověk od Boha oddělen.
- V Ježíši Kristu je lidem nabídnuta záchrana a dar k vytvoření nového vztahu s Bohem.
- Záchrana v Ježíši Kristu a nový život z Ducha jsou nabídnuty každému člověku.

Bez evangelia by nebylo žádné křesťanství, evangelium je totiž těsně spjaté s Boží Trojicí. Je to zpráva o Božím království a Bohu Otci jako Stvořiteli světa, o Ježíši Kristu, který byl poslán Otcem evangelium hlásat a o Duchu svatém, v jehož moci je člověk uschopňován k poznání evangelia, jeho přijetí, následování a dalšímu šíření.

1.2 Evangelium v Písmu

Díky zkušenosti lidu Izraele s působením Boha je poselství evangelia znázorněno již ve Starém zákoně. Kniha Exodus nám zřetelně ukazuje tuto základní zkušenost, kterou je vědomí, že moc nad jejich životy nepodléhá rozhodnutím pozemských vládců, ale je naopak v rukou milujícího Boha.⁷ Doklad o vlastní hodnotě každého jednotlivce je pak zobrazen v události vysvobození z otroctví. Následný exodus je pro Izrael dokladem Boží péče a vedení.

V řeckém překladu Starého zákona slovo evangelium nese významy známé z předkřesťanských pohanských textů, ale nalezneme zde i pojetí odpovídající v širším rámci použití v textech Nového zákona.⁸ Jádrem poselství se v jednotlivých knihách Nového zákona stává Ježíš Kristus. Evangelium tak získává význam radostné zvěsti o příchodu na svět, kázání, smrti a zmrtvýchvstání našeho Pána Ježíše Krista. Pojem

⁵ Srov. DOHANUE, J. R. HARRINGTON, D.J. *Evangelium podle Marka*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2005, str. 24.

⁶ Srov. Mk1,14; 8, 35; 13,10.

⁷ Srov. JAN PAVEL II: Encyklika *Evangelium vitae* o životě, který je nedotknutelné dobro (ze dne 25. března 1995), Praha: Zvon, 1995, čl. 31.

⁸ Srov. TICHÝ, L., „Evangelium a evangelia“, *Teologické texty*, č. [2/2002], s. 84, <http://www.teologicketexty.cz/casopis/2002-2/Evangelium-a-evangelia.html>, (14.02.2013).

evangelium se tím způsobem z běžně používaného významu vztahujícího se k libovolné dobré zprávě stává synonymem pro poselství, které se výrazně zaměřuje na jedinečnou událost spojenou s jedinou osobou. Nejvýrazněji se takové pojetí odráží ve čtyřech knihách Nového zákona popisujících události života Ježíše Krista z pohledu čtyř autorů. V názvech jednotlivých knih je užito slovo evangelium spolu ve spojení se jménem konkrétního evangelisty a to způsobem, který jednotlivé lidské tvůrce evangelií staví do pozice autorů záznamu jediné události.⁹ Takovou jedinečnou událostí je radostná zpráva neboli evangelium o narození, životě, smrti a zmrtvýchvstání našeho Pána Ježíše Krista.¹⁰

1.3 Evangelium v životě

Evangelium je křesťanská zvěst o životě, který lidem daroval Kristus. „Já jsem cesta, pravda a život.“ (Jan 14,6) Kristus dává každému možnost poznat skutečnou hodnotu lidského života tím, že přijme Krista do svého srdce a bude ho ve svém životě následovat. Život je tedy člověku darován a je vždy dobrem,¹¹ o které je třeba pečovat a rozvíjet jej. Tento dar života není pro nás důvodem k pyšnosti, ale naopak jsme jím zavázáni ke službě Bohu a všem bližním. Bližního je potřebné vnímat jako osobu, jíž nám Bůh svěřil do naší péče.¹²

⁹ Proto název není například Markovo evangelium, ale Evangelium podle Marka, stejně tak je tomu i u ostatních evangelistů.

¹⁰ Poselství evangelia přinesl lidem sám Pán Ježíš Kristus, kterého poslal Otec „hlásat radostnou zvěst chudým“ (Lk 4,18). Kristus „učil lid v chrámě a zvěstoval evangelium“ (Lk 20,1), tím se stal prvním a největším evangelizátorem. Evangelium je svědectví o Božím království, které Ježíš hlásal slovy „Naplnil se čas a přiblížilo se království Boží. Čiňte pokání a věřte evangeliu.“ (Mk 1,15) K tomu co máme tedy dělat, Kristus říká: „Hleďte především jeho (Boží) království a spravedlnost, a všechno ostatní vám bude přidáno.“ (Mt 6,33) Ježíš si sám vyvolil své učedníky (srov. Mt 4,18-22; Mk 1,16-20) a poslal je s příkazem „Jděte do celého světa a kažte evangelium všemu stvoření.“ (Mk 16,15). Apoštolové „začali kázat evangelium všude, kam přišli“ (Sk 8,4) a kázáním evangelia „získali mnoho učedníků“ (Sk 14,21). Apoštol Pavel ve svém listu Římanům evangelium představuje jako, „Boží moc určenou ke spáse každého člověka, kdo věří“. (Řím 1,16). Všichni ovšem evangelium nepřijali (srov. Řím. 10,16), ale k některým přišlo evangelium „v moci Ducha svatého a v přesvědčivé plnosti“ (1Te 1,5). Pavel vyzýval Timotea, aby spolu s ním vydával svědectví a snášel „všechno zlé pro evangelium“ (2Tm 1,8). Apoštol Petr o evangeliu píše, že bylo „zvěstováno i mrtvým, aby byli u Boha živí v Duchu“ (1P 4,6). Zjevení Janovo mluví obraznou řečí, z které se dozvídáme, že i anděl byl poslán, „aby zvěstoval věčné evangelium obyvatelům země, každé rase, kmeni, jazyku i národu.“ (Zj 14,6).

¹¹ Srov. EV 34.

¹² Srov. EV 87.

„První z oblastí, která volá po nové evangelizaci, je kultura.“¹³ Kultura prostupuje každodenní život lidí a její podoba do velké míry určuje způsob, jakým lidé pohlížejí na svět a na Boha. Křesťanství ovšem přestalo v postmoderní společnosti reprezentovat ideologii západní civilizace a již také není jedinou respektovanou morální veličinou.¹⁴ Pokud kultura neobsahuje křesťanská témata, lidé ztrácí schopnost porozumět poselství evangelia.

Místem šíření evangelia v životě je i rodina,¹⁵ jejíž úlohou je ve shodě s Boží vůlí předávání života a lásky.¹⁶ To se projevuje ve výchově dětí, v upřímném sebedarování, v pěstování vzájemných mezilidských vztahů a v rozvoji víry dětí i manželů.¹⁷ Rodina je ideálním místem, do kterého se člověk rodí, ve kterém roste a ze kterého přichází do světa.¹⁸ Od svého počátku je tak jedinec obklopen sítí vztahů, jež jej přirozeně uvádí do rodiny lidstva, rodiny Boží a do církve.¹⁹ Bez vztahu k ostatním lidem nemůže člověk ani poznat a rozvinout své osobní vlohy.²⁰ Síť vztahů není ovšem jediné, co člověka po narození obklopuje. Bez vlastního přičinění a zprvu i bez vlastního vědomí je totiž také od svého zrození začleněn do různých tradic a kulturních formací.²¹ Tyto kulturní souvislosti a tradice do značné míry ovlivňují vnímání všeho, co jej obklopuje. Vytvářejí jakýsi filtr nebo zrcadlo, jehož pomocí přistupuje k poznávání světa a vlastní existence. Stejnou cestou, tedy kulturními prostředky, vstupuje do života člověka i věčné Boží slovo.

¹³ Srov. XIII. ŘÁDNÉ GENERÁLNÍ SHROMÁŽDĚNÍ SYNODY BISKUPŮ: Nová evangelizace pro předávání křesťanské víry *Lineamenta*, str. 14 dltm.cz/download/312/synoda2012-Lineamenta-cz].

¹⁴ Srov. OPATRNÝ Aleš: *Pastorace v postmoderní společnosti*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001, str. 14.

¹⁵ PAVEL VI: Apoštolská exhortace Hlásání evangelia *Evangelii nuntiandi* (ze dne 8. prosince 1975), Praha: Zvon, 1990, čl. 70.

¹⁶ Srov. DRUHÝ Vatikánský KONCIL: Pastorační konstituce *Gaudium et spes* o církvi v dnešním světě, (ze dne 7. prosince 1965), in: *Dokumenty II. vatikánského koncilu*, Praha: Zvon, 1995, čl. 50.

¹⁷ Zároveň je potřeba realisticky připomenout, „... že ani v prostoru svobody nelze počítat s automatickým předáváním víry z generace na generaci v rodinách jako s hlavní cestou šíření víry.“, OPATRNÝ Aleš: *Cesty pastorace v pluralitní společnosti*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2006, str. 113.

¹⁸ „Křesťanská rodina je totiž první společenství, které má za úkol hlásat evangelium dospívající lidské osobnosti a dovést ji postupnou výchovou a katechezí k plné lidské a křesťanské zralosti.“, JAN PAVEL II.: Apoštolská adhortace *Familiaris consortio* o úkolech křesťanské rodiny v současném světě, Praha: Zvon, 1996, čl. 2.

¹⁹ Srov. FC 2.

²⁰ Srov. GS 12.

²¹ Srov. JAN PAVEL II.: Encyklika *Fides et ratio* o vztazích mezi vírou a rozumem, Praha: Zvon, 1999, čl. 31.

Pomocí Ducha svatého je evangelium schopné oslovit lidi z různých kultur.²² Je to týž Duch svatý, který byl o Letnicích Kristem seslán na apoštoly, aby hlásali Boží slovo všem lidem a přiváděli je k němu samotnému. Vztah s Duchem svatým vede člověka k poznání pravdy, nalezení hodnoty vlastního života, ve vzájemných vztazích umožňuje lidem překonat kulturní bariéry, ale hlavně je to vztah s Pánem a dárce života.²³ Z toho důvodu je důležité pomocí modlitby stále rozvíjet a prohlubovat vztah s Duchem svatým, protože hlásání evangelia je možné jedině v síle Ducha svatého.²⁴

Evangelijní plnost radostné zvěsti člověk postupně poznává pomocí působení Ducha svatého, tím prohlubuje svůj vztah s Kristem a poznává, že jeho vlastní život je dar, který je pečlivě střežen v rukách Otce.²⁵ Evangelium je darem života pro člověka, kterému nabízí nesmrtelné přebývání v blízkosti Boží slávy. Kristovo evangelium tedy znamená, že člověk je zachráněn Boží milostí, která se projevuje v Kristově spásném díle, jenž člověk přijímá vírou.

1.4 Předávání evangelia

Zkušenost člověka i v běžném životě ukazuje jeho velkou potřebu a touhu po sdílení s ostatními, kterou si uvědomí v okamžiku, kdy pro sebe objeví nějaké dobro. Proto už jen samo přijetí evangelia jej nutí ke sdělování a spoluprožívání tohoto poznaného dobra s druhými.²⁶

Předáváním evangelia pověřil Ježíš Kristus apoštoly (Jan 20,21), uložil jim, aby pokračovali v jeho poslání evangelizovat, a posílá je do světa ke všem národům (Mt 28,19). Ježíš Kristus vytváří společenství učedníků a svěřuje mu jednoznačný úkol, jehož plnění je základním cílem a smyslem tohoto společenství – církve. Církev se stává viditelným nástrojem přítomnosti a působení Ježíše Krista ve světě a zároveň se obrací

²² Srov. KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY: Instrukce ohledně některých aspektů evangelizace, Praha: ČBK, 2007, čl. 6.

²³ Srov. EV 79.

²⁴ V instrukcích ohledně některých aspektů evangelizace čteme: „V tomto smyslu je Duch Svatý také hlavní osoba inkulturace evangelia. Plodným způsobem vede dialog mezi slovem Božím zjeveným v Kristu a nejhlubšími otázkami, které vycházejí od mnohých lidí a kultur. Tak v průběhu dějin – v jednotě jedné a téže víry – pokračuje událost Letnic, která je obohacována různými jazyky a kulturami.“, KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY, *Instrukce ohledně některých aspektů evangelizace*, čl. 6.

²⁵ Srov. EV 32.

²⁶ Srov. KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY, *Instrukce ohledně některých aspektů evangelizace*, Praha: ČBK, 2007, čl. 7.

na každého člověka, protože každý člověk má právo poznat Ježíše Krista.²⁷ Základní zvěst evangelia je neměnná²⁸ s dobou, místem a kulturou, do níž přichází. Naproti tomu historické období, zeměpisná poloha a kulturní rozvoj do značné míry určují, jakým způsobem bude evangelium šířeno a přijímáno.²⁹ Kultura sama se stále vyvíjí, to je důvod proč: „Evangelizace světa probíhá ve velmi různých a stále se měnících podmínkách...“³⁰ A my jsme nuceni používat stále nové způsoby reagující vhodně na změny. Jednoduše můžeme prohlásit, že pokud je evangelizace pokus srozumitelně lidem vysvětlit, co je v křesťanství nejcennější, je pro úspěšnou evangelizaci důležitý jak obsah, tak i způsob jejího hlásání.³¹ Proto musí církev pomocí procesu inkulturace nacházet nové způsoby, jak stále se měnícímu světu předat hodnoty obsažené v evangelijní zvěsti.³² Jestliže církev zná obsah evangelia, který je neměnný, a uchovává jeho poselství jako svůj poklad, aby jej sdělovala druhým, musí s pomocí Boží znovu a znovu vyhledávat způsoby, jakými to bude činit.³³

Podstatnou úlohu v šíření evangelia zastávají křesťané laici. „Základní kvalifikací laika jsou iniciační svátosti, tedy plné uvedení do křesťanského života křtem, bířmováním a eucharistií.“³⁴ Jejich postavení ve světě jim dává příležitost uskutečňovat svůj náboženský život v blízkosti těch, kterým má být evangelium hlášáno.³⁵ Přestože

²⁷ Srov. JAN PAVEL II: Encyklika *Redemptoris missio* o stálé platnosti misijního poslání (ze dne 7. prosince 1990), Praha: Zvon, 1994, čl. 46.

²⁸ Srov. EN 25.

²⁹ Srov. EN 40

³⁰ KONGREGACE PRO KLÉRUS: Všeobecné direktorium pro katechizaci, ČBK, 1998, čl. 58.

³¹ Z minulosti známe příklady způsobů šíření křesťanství, jejichž použití bychom dnes považovali za nepřijatelné. Často takové postupy nalezneme v okamžicích, kdy je církev propojena se světskou mocí. Zatímco rané křesťanství muselo čelit tlaku pronásledování ze strany mocných pozemského světa, bylo nejběžnější formou evangelizace osobní vyučování a osobní svědectví. Po Konstantinovském obratu se církev uvolnila z pout zábran a křesťanství se začalo šířit a později i s pomocí mocenských nástrojů. Dnes je církev v rozvinutém světě znovu v situaci, kdy to není ona, kdo drží v rukou otěže moci.

³² „Inkulturační vtěluje církev evangelium do různých kultur a současně přivádí národy s jejich kulturou do svého společenství.“ JAN PAVEL II: Encyklika *Redemptoris missio* o stálé platnosti misijního poslání (ze dne 7. prosince 1990), Praha: Zvon, 1994, čl. 52.

³³ „Ježíš Kristus může také rozbít nudná schémata, v nichž ho domýšlivě vězníme, a překvapuje nás svojí neustálou, božskou kreativitou. Pokaždé, když se snažíme navrátit k prameni a znovu objevit původní svěžest evangelia, objevují se nové cesty, tvořivé způsoby, jiné výrazové formy, výmluvnější znamení, slova nabitá novým významem pro dnešní svět. Ve skutečnosti je každá autentická evangelizační aktivita vždy nová.“ PAPEŽ František: Apoštolská exhortace *Evangelii gaudium* o hlásání evangelia v současném světě (ze dne 24. listopadu 2013) Praha: Paulínky, 2014, čl. 11.

³⁴ OPATRŇÝ Aleš: Pastorační v postmoderní společnosti, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001, str. 58.

³⁵ Srov. OPATRŇÝ Aleš: Cesty pastorační v pluralitní společnosti, str. 97.

náplň práce svěcených služebníků je svou podstatou určená k hlásání evangelia, k jeho vyučování a vykládání, ztělesněním evangelia a tím i jeho šířitelem může být ten, kdo dokáže být pro ostatní bližním.³⁶ Což je úkol náročný, ale oslovuje každého bez ohledu na stav jeho víry nebo životního povolání. Fyzická blízkost určitě usnadňuje tuto úlohu, ale podstatnější je blízkost nebo podobnost životních osudů a životních událostí. Právě díky takovéto blízkosti má každý možnost stát se inspirací v životě ostatních a jako věřící křesťan věrohodně a autenticky šířit evangelijní zvěst.³⁷

První a podstatnou složkou evangelizace je osobní svědectví. Často se s ním setkáváme v rodině, ale i běžné interakce mezi lidmi poskytují příležitost k takové soukromé misii. Důležitost autentického svědectví oproti mnoha učeným slovům, kterým je málokdo ochotný naslouchat, vyjadřuje Jan Pavel II. v encyklice *Redemptoris missio*, „Člověk dnešní doby věří víc svědectví než učitelům, víc zkušenosti než nauce, víc životu a skutkům než teorii.“³⁸

1.5 Adresáti evangelizace

Misie ad gentes je označení pro vlastní šíření znalosti o evangeliu k národům světa, které se neměli možnost seznámit s Kristem³⁹ a jeho evangeliem a to buď vůbec, nebo nedostatečně. Jedná se o misii, jejímž cílem je vytvořit životaschopná a zralá křesťanská společenství schopná dále hlásat a šířit radostnou zvěst. Obrací se na nekřesťany. Z takového pojetí plyne, že evangelizovat neznamená jen aktivně vyhledávat a nacházet doposud nepokřtěné a následné předávání této radostné zprávy všem ochotným k naslouchání, nýbrž i vytvářet funkční církevní společenství.⁴⁰

Dalším směrem evangelizace je rozvíjení pastorační činnosti dovnitř křesťanského společenství.⁴¹ Těžištěm pastorační péče jsou farnosti,⁴² z toho plyne, že se jedná o

³⁶ „Když tedy církev touží prožít hlubokou misijní obnovu, existuje určitá forma kázání, která je každodenním úkolem každého z nás. Tímto úkolem je přinášet evangelium těm, s nimiž se všichni setkáváme, jak těm nejbližším, tak i neznámým.“ PAPEŽ František: *Evangelii gaudium*, čl. 127.

³⁷ Srov. OPATRŇY Aleš: *Cesty pastorační v pluralitní společnosti*, str. 97 - 98.

³⁸ RM 42.

³⁹ Srov. RM 31.

⁴⁰ Srov. RM 34.

⁴¹ Srov. EN 54.

⁴² „...pro naprostou většinu katolíků zůstává a zřejmě ještě dlouho nebo napařád zůstane farnost základním a mnohdy jediným místem, kde se bude odehrávat jejich prožívání společenství církve,

společnosti, ve kterých jsou vybudovány funkční křesťanské struktury a adresáty jsou jednotliví věřící. Naslouchání Božímu slovu je pro ně znovu a znovu příležitostí nechat vstoupit Ježíše Krista do své přítomné životní situace.

Pro zaměření této práce a vlastně i pro podmínky v naší zemi je ovšem nejvýstižnější stav kombinující obě předchozí zmíněné situace. Jedná se o země a společnosti, v nichž je zřetelná křesťanská tradice, ale současně většina obyvatel křesťanskou víru nevyznává a smysl života ve víře ani nehledá. Pro takový stav je výstižné označení „nová evangelizace“ nebo „opětná evangelizace“.⁴³ Adresátem je v tomto případě široké lidské společenství, pro které zvěst o Ježíši Kristu není doposud neslyšenou novinkou.

„Dnes žije lidstvo v novém údobí dějin, kdy se do celého světa postupně šíří hluboké a rychlé změny.“⁴⁴ Od doby, kdy tato slova vyhlásil II. vatikánský koncil v pastorální konstituci *Gaudium et spes*, se rychlost změn ještě více stupňuje a na každého věřícího klade nové nároky. Důležitá je odvaha hledat nové cesty pro šíření evangelia ve světě, kde zdánlivě lidé obsah Božího poselství znají. Papež Jan Pavel II během své apoštolské cesty do Polska v roce 1979 vyzval církve k nové evangelizaci, která neznamena opakování minulosti, ale naplňuje povolání šířit Boží poselství za nových podmínek a okolností. Papež Benedikt XVI k pojmu nová evangelizace přidal po třiceti letech ještě další koncept a to nádvoří pohanů.⁴⁵

Církve v dnešním světě stále rozšiřují svoje působení a to zejména v zemích třetího světa. Opačná situace nastává ovšem v oblastech, kde je křesťanství obrazně řečeno na domácí půdě. V zemích historicky spjatých s křesťanstvím je tedy nutné oslovit společnost pomocí nové evangelizace.⁴⁶ To je i současná situace v naší zemi, kde mají jakékoliv evangelizační aktivity obtížnou práci ve snaze oslovit člověka nábožensky nevzdělaného, který se o duchovní otázky příliš nezajímá a zároveň je jeho pozornost rozprostřena na mnoho cílů jeho pozemského života.

místem zakotvení, „domovem víry“ křesťana.“, OPATRŇY Aleš: Cesty pastorace v pluralitní společnosti, str. 198.

⁴³ Srov. RM 33.

⁴⁴ GS 4.

⁴⁵ Nádvoří pohanů představuje: „Prostor modlitby pro všechny národy, tím myslel na lidi, kteří znají Boha takřkajíc jenom zdálky, kteří nejsou spokojeni se svými bůžky, rity a mýty, kteří touží po někom Ryzím a Velikém, třebaže pro ně zůstává ,neznámým Bohem“. XIII. ŘÁDNÉ GENERÁLNÍ SHROMÁŽDĚNÍ SYNODY BISKUPŮ: Nová evangelizace pro předávání křesťanské víry Lineamenta, dltn.cz/download/312/synoda2012-Lineamenta-cz[dot]doc.

⁴⁶ Srov. RM 32.

1.6 Cíl evangelizace

Cílem evangelizace je poskytnout druhému člověku možnost osobního setkání s Bohem.⁴⁷ Aby bylo takové setkání možné a současně bylo dokladem lidské svobodné vůle, obdařil Bůh člověka rozumem. Rozum umožňuje člověku nejenom se orientovat ve světě, ale také hledat, poznávat a milovat Boha.⁴⁸ Evangelium a s ním spojená spása je určena ne jen pro určité vyvolené, ale naopak je stále předkládána pro všechny. Přijetí víry jako odpověď na setkání s Bohem není závislé na schopnosti dokonalého křesťana zodpovědět všechny otázky, které mu hledající tazatel pokládá, ani není položeno na nevyvratitelných argumentech, ale v životě a ve společenství s Bohem. Do takového společenství člověk postupně vrůstá, vnitřně je přetvářen a to jak pro věčný život s Kristem, tak pro vytváření nového lidstva.⁴⁹ Poznání a přijetí evangelia umožňuje člověku prožít vlastní život v plnosti a pochopit jeho skutečnou hodnotu.⁵⁰

Evangelizace je mnohvrstevnatý tvůrčí proces a je v první řadě zaměřen na osobu nebo osoby, jejichž cesta ke Kristu získává teprve první zřetelnější kontury. Plody takovéto činnosti nesklízí, ovšem jen ten kdo získává nový smysl života v následování Ježíše Krista, ale obohacuje i toho, kdo evangelizaci uskutečňuje.⁵¹ Evangelizace tedy zahrnuje šíření vlastní evangelijní zvěsti, slovem i skutkem, předávání nauky, a neztrácí ze zřetele ani toho, kdo je v tomto procesu aktivním činitelem.⁵² Z tohoto hlediska je nedůležité, zda se jedná o misionáře, katechumena, nebo člověka poprvé přicházejícího do kontaktu s Božím slovem. Evangelizace totiž ty, kteří se na šíření evangelia aktivně podílejí, obohacuje podobně jako ty, na něž se obrací⁵³ a pomáhá jim dosáhnout hlavního cíle a tím je setkání s Kristem.⁵⁴

Pro evangelizaci je v současné době podstatné určité oživení, jehož ohnisky jsou

⁴⁷ Srov. PLENÁRNÍ SNĚM KATOLICKÉ CÍRKVE V ČR: Život a poslání křesťanů v církvi a ve světě, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2007, čl. 332.

⁴⁸ Srov. KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY, *Instrukce ohledně některých aspektů evangelizace*, čl. 4.

⁴⁹ Srov. PLENÁRNÍ SNĚM KATOLICKÉ CÍRKVE V ČR: Život a poslání křesťanů v církvi a ve světě, čl. 315.

⁵⁰ Srov. EV. 30.

⁵¹ Srov. KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY, *Instrukce ohledně některých aspektů evangelizace*, čl. 7

⁵² A stává se „tedy nástrojem jeho (Ježíše Krista) přítomnosti a působení ve světě.“, KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY, *Instrukce ohledně některých aspektů evangelizace*, čl. 2.

⁵³ Srov. Tamtéž, čl. 6.

⁵⁴ Srov. Tamtéž, čl. 3.

novodobá hnutí a společenství v církvi. Pro praktikující křesťany se stávají díky podobně sdílené spiritualitě nebo společnému zážitku místem posily v autentickém prožívání víry.⁵⁵ Důležité je ovšem navázání takového hnutí nebo společenství na tělo církve ve své diecézní a farní struktuře. Stále totiž pro většinu katolíků platí, že základním místem zakotvení víry i křesťana je farnost.⁵⁶

Úkol pro křesťany je dán: „Jděte do celého světa a kažte evangelium všemu stvoření.“(Mk 16,15), ale bylo by chybou propadat pyšnému dojmu, že spasení se bez nás neobejde, protože žádná evangelizace se neobejde bez přítomnosti a působení Ducha svatého. On je nosným pilířem evangelizace.⁵⁷

⁵⁵ „Protože většina hnutí obsahuje jako jeden ze základních elementů svého života sdílení zkušeností víry a modlitby, a to v malých skupinách, nabízejí to, co mnozí v moderní společnosti hledají, totiž zázemí v přehledné skupině s blízkými osobními vztahy.“, OPATRŇY Aleš: Cesty pastoraice v pluralitní společnosti, str. 105.

⁵⁶ Srov. OPATRŇY Aleš: Pastoraice v postmoderní společnosti, str. 69.

⁵⁷ Srov. OPATRŇY Aleš: Cesty pastoraice v pluralitní společnosti, str. 96.

2 EVANGELIZACE Z POHLEDU EVANGELII NUNTIANDI

Hlásání evangelia stálo na počátku zrodu církve a je i jejím základním posláním. Pavel VI v úvodu své exhortace, nesoucí právě toto pojmenování, Evangelii nuntiandi (hlásání evangelia) zdůrazňuje důležitost hledání různých způsobů a metod, jak předávat modernímu člověku křesťanské poselství.⁵⁸ Zároveň si tuto skutečnost klade jako otázku a to v souvislosti ve spojení s efektivitou, tedy: Jak hlásat evangelium? Jakou z možných metod hlásání použít, a který způsob přinese skutečně výsledky?⁵⁹

Prvním a největším hlasatelem evangelia je sám Ježíš Kristus.⁶⁰ Centrem jeho poselství je Boží království a zároveň spása jako Boží dar⁶¹ přístupný pro každého člověka.⁶² Z této hlasatelské činnosti Ježíše Krista a jeho následovníků, učedníků a apoštolů, se zrodila církev, která existuje právě proto, aby dál šířila evangelium.⁶³ Hlásání evangelia je tedy posláním církve a současně se jedná o službu zaměřenou na všechny lidi.⁶⁴ Církev hledá cesty, kterými může plnit své poslání hlasatelky radostné zvěsti, pro lidi dnešní doby. K uskutečnění takového cíle může dojít jedině, když bude předkládat poklad víry takovými způsoby, aby oslovila nejrůznější vrstvy obyvatel srozumitelným a přístupným jazykem.

Prvním krokem v jakékoliv činnosti je jasné vymezení a vysvětlení pojmů. Exhortace Evangelii nuntiandi nám poskytuje bohatou inspiraci v mnoha oblastech, kterými se budeme zabývat. Nejprve si vyjasníme, jak se staví k pojmu evangelizovat a co to znamená (2.1), také zjistíme, jaké jednotlivé prvky musí evangelizace obsahovat (2.2). Stále však zůstává před každým evangelizačním úsilím otázka, jak evangelizovat (2.3). Neméně je důležité být si vědom, a ustavičně promýšlet okolnosti, komu je naše hlásání evangelia určeno (2.4), a kdo jej hlásá (2.5).

⁵⁸ Srov. EN 3.

⁵⁹ Srov. EN 4.

⁶⁰ Srov. EN 7.

⁶¹ Srov. EN 9.

⁶² Srov. EN 10.

⁶³ Srov. EN 14.

⁶⁴ Srov. EN 1.

2.1 Co znamená evangelizovat

Evangelizovat znamená přivádět lidi všech společenských vrstev ke Kristu. Opravdové setkání s Ježíšem Kristem je natolik mimořádnou a hlubokou událostí, která dokáže formovat a orientovat život člověka novým směrem. Církev tedy evangelizuje tak, že nechává působit Boží poselství, jež hlásá a tím dosáhne přeměny v životech oslovených lidí. Takto obrácení lidé a ve skutečnosti znovuzrození lidé vytvářejí nové lidstvo.⁶⁵

Evangelium má schopnost oslovit každého člověka vždy originálním způsobem a to bez ohledu na to v jaké kultuře a sociálním postavení se nově oslovený člověk nachází. Šíření evangelia a také vlastní evangelium není tedy na jedné konkrétní kultuře závislé, ale to neznamena, že pro individuální a stejně tak i skupinovou evangelizaci, je kultura nepodstatná. Naopak člověk je silně ovlivněn kulturou, ve které vyrostl, a ze které čerpá obraz světa i pojmy svět popisující. Proto i Boží království, které hlásá evangelium, člověk přijímá a chápe skrze pojmový aparát vlastní kultury.⁶⁶ Evangelium má sílu proniknout do každé kultury a dokáže ji i zároveň pozvednout.⁶⁷ Evangelium je tedy nezávislé na jednotlivých kulturách, ale skrze jakoukoliv kulturu dokáže proniknout a oslovit lidi dané doby. Tímto způsobem Duch svatý oživuje jednání církve a evangelizuje jednotlivé kultury. Tomuto procesu, jehož hlavní osobou je Duch svatý, říkáme inkulturace evangelia.⁶⁸

Šířit evangelium je v první řadě nutné způsobem vlastního života, který ostatní inspiruje k následování, a zřetelně odráží zájem o život a osudy druhých. Snaží se druhé chápat a podporovat v tom, co je dobré a co je možné dál rozvíjet. Je to životní styl vyzařující do svého okolí lásku, víru a naději. Lásku k lidem a ke světu, víru a naději k hodnotám přesahujícím lidské představy a viditelný svět.⁶⁹

Takové svědectví vlastním životem beze slov je působivým hlásáním radostné zvěsti a pro ty, kdo takový křesťanský způsob života pozorují, se stává zdrojem otázek inspirace a touhy po následování. Oslovený hledající člověk tímto způsobem získává

⁶⁵ Srov. EN 18.

⁶⁶ Srov. EN 20.

⁶⁷ Srov. tamtéž.

⁶⁸ Srov. KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY, *Instrukce ohledně některých aspektů evangelizace*, čl. 6.

⁶⁹ Srov. EN 21.

první kontury zatím jen tušené existence čehosi, co jej přesahuje.⁷⁰ Ovšem, to je stále jen odraz důvodu, proč křesťané takto žijí. Se skutečným důvodem života v lásce, víře a naději se hledající setkává v okamžiku, kdy je mu hlášáno učení, jméno, zaslíbení a život Ježíše z Nazaretu Božího syna.⁷¹ Aby ovšem předávané poselství dosáhlo úplného uskutečnění, musí být správně chápáno, přijato a toto přijetí znamená i nové zaměření života,⁷² které je zřetelně vidět v přijetí iniciačních svátostí a postupném začlenění do společenství věřících.⁷³ Pomyslným vrcholem evangelizace je okamžik, kdy se člověk oslovený evangeliem stává sám skutečným evangelizátorem.⁷⁴

2.2 Obsah evangelizace

Přes všechny kulturní i osobní odlišnosti obsahuje církví hlášaná radostná zvěst, základní jádro, které tvoří živou podstatu evangelizace.⁷⁵ Jednotlivé složky tvořící základní obsah evangelizace si postupně probereme.

2.2.1 Svědectví o Bohu

Hlásat evangelium znamená, vydávat svědectví o Bohu, kterého nám zjevil Ježíš Kristus jako Boha Stvořitele a zároveň jako Otce stojícího každému nablízku.⁷⁶ Otec, který se o své děti stará a v jehož jménu jsme si navzájem bratry a sestrami. Za připomenutí stojí, že svědectví přinášené jednoduchým a poctivým způsobem má sílu oslovit srdce mnoha lidí. Sami se pak přesvědčí, že vše, co doposud uctívali, je oproti Božímu slovu nepodstatné a toužebně přilnou k Bohu.

2.2.2 Osobní vyznání Ježíše Krista

Nejvlastnějším obsahem evangelia je ovšem osobní vyznání, že ve jménu Ježíše Krista je pro každého člověka připravena možnost spásy, jako dar Boží milosti. Tuto

⁷⁰ Srov. EN 24.

⁷¹ Srov. EN 22.

⁷² Srov. EN 23.

⁷³ Srov. tamtéž.

⁷⁴ Srov. EN 24.

⁷⁵ Srov. EN 25.

⁷⁶ Srov. EN 26.

nabídku spásy jsme dostali jako „dar Boží milosti a dobrotivosti“⁷⁷ v osobě Ježíše Krista obětovaného. Jedná se o spásu začínající v lidském životě, která ovšem tento život přesahuje a naplňuje se na věčnosti.⁷⁸

2.2.3 Společenství s Bohem ve svátostech

Pochopení tajemství Božího zjevení je člověku dostupné až mimo tento svět. Evangelizace tedy musí obsahovat jednak zprávu o tomto přesahu a zároveň musí člověka ujistit, že Boží zaslíbení bude splněno. Další důležitou složkou evangelizace je důrazné připomenutí vlastní aktivní účasti při následování Boha. Člověk totiž nachází Boží přítomnost ve svém životě skrze modlitbu a ve společenství s Bohem projevovaném v aktivním přijímání svátostí.⁷⁹ Přijetí evangelizační zvěsti se tedy projevuje v osobním a společenském životě, v přijímání svátostí a v celkovém rozvoji lidské osobnosti.⁸⁰

2.2.4 Osvobození člověka

Není zbytečné připomenout Boží péči o člověka a jeho úmysl osvobodit jej z otroctví a závislostí, do nichž propadá sám vlastní vinou, nebo jsou mu vnuceny bez jeho vlastního přičinění. Proto i evangelizace musí být zaměřená na osvobození lidských bytostí z krutých a nespravedlivých poměrů. Povznesení člověka jeho rozvoj a osvobození z předsudků, falešných pout a zlých náklonností je součástí Božího plánu stvoření,⁸¹ a evangelizace je jednou z cest vedoucích k jejímu uskutečnění. Neměli bychom zapomenout, že evangelijní zvěst hovoří o lásce k bližnímu a proto při evangelizaci nemůžeme přehlížet potíže bránící rozvoji míru ve světě, spravedlnosti a osvobození.⁸² Obsahem evangelizace ovšem není jen snaha osvobodit člověka z pozemských těžkostí. Evangelium obsahuje poselství o spáse, které se nevyčerpává pouze působením v oblasti politiky a v nápravě sociálních nespravedlností. V tomto smyslu je zcela prioritní zásada, že před vším ostatním je nejdůležitější Boží

⁷⁷ EN 27.

⁷⁸ Srov. EN 27.

⁷⁹ Srov. EN 28.

⁸⁰ Srov. EN 29.

⁸¹ Srov. EN 31.

⁸² Srov. EN 31.

království.⁸³ Osvobození člověka je tedy třeba vnímat jako nasměrování života k Bohu, umožnění plného rozvoje lidství a ne jen uvolnění z konkrétních sužujících pout hospodářských, politických, sociálních nebo kulturních.⁸⁴ Jakékoliv aktivity směřující k lidskému osvobození nemohou nahradit hlásání Božího slova. To ovšem neznamená, že proces evangelizace nasměrujeme jen na oblasti duchovní a náboženské povahy. Uvolnění člověka z jakýchkoli pozemských těžkostí a pout nemůže církev v procesu evangelizace vynechat a starost o tyto pozemské statky přenechat v kompetenci někoho jiného.⁸⁵

2.3 Metody a prostředky evangelizace

Jak se mění a vyvíjí lidská společnost v oblasti kulturní, sociální a vzdělanostní, je nanejvýš důležité přizpůsobovat těmto změnám i evangelizační metody tak, aby byly skutečně účinné a vhodně hlásaly evangelijní poselství.⁸⁶ Zároveň je důležité otevírat se působení Ducha svatého, protože je to on, kdo je hlavním činitelem při evangelizaci.⁸⁷ V každém hlasateli Duch probouzí potřebná slova, a současně uschopňuje jejich adresáta k přijetí zvěsti o Božím království.

2.3.1 Svědectví vlastním životem

První a nejosvědčenější metodou je svědectví vlastním křesťanským životem a to jak na úrovni jednotlivce, rodiny, společenství nebo celé církve.⁸⁸ Předpokladem k tomu ovšem je, aby se křesťanské společenství neuzavíralo před okolním světem a svůj vnitřní život posilovalo v modlitbě, z níž jediné pramení evangelizační horlivost.⁸⁹

⁸³ Srov. EN 32.

⁸⁴ Srov. EN 33.

⁸⁵ Srov. EN 34.

⁸⁶ Srov. EN 40.

⁸⁷ Srov. EN 75.

⁸⁸ Srov. EN 41.

⁸⁹ Srov. EN 76.

2.3.2 Slovní hlásání evangelia - kázání

Samozřejmě je vždy nepostradatelné slovní hlásání evangelia.⁹⁰ Zvláště v situacích probuzeného hlubokého zájmu o další studium a vzdělávání. Slovo ani v záplavě obrazů nezanikne, naopak je možné jej přiměřeně aplikovat v různých nečekaných okolnostech a vhodně a nenásilně využít příležitost k připomenutí Božího slova. Proto je důležité pěstovat vlastní vnímavost pro duchovní hodnoty a stejně tak pro použití příhodných slov ve vhodných situacích. Slovní evangelizace vykristalizovala do ustálených podob, přestože může nabývat různých forem. První v řadě stojí bohoslužba slova, která je zdrojem pastorace i prostředek k evangelizaci. Kázání Božího slova má totiž zvláštní postavení v působení na věřící, jelikož čerpá svoji sílu z přítomnosti Krista při mši svaté, případně při udělování svátostí.⁹¹ Církev si zároveň nemůže nevšimnout, že současná civilizace je civilizací obrazu a touto formou většina lidí přijímá informace o světě.⁹² Proto i církev, která byla po staletí nositelkou pokroku, má využívat těchto moderních prostředků k hlásání svého poselství. V době, kdy jsou hromadné sdělovací prostředky běžnou součástí domácnosti a jednotlivci i celé rodiny z těchto zdrojů čerpají informace pro budování svého postoje ke světu, může i církev jejich prostřednictvím mluvit k zástupům⁹³ a použít jich jako svého druhu kazatelnu.

2.3.3 Vyučování katechizmu – výuka náboženství, katechumenát

Tradiční evangelizační metodou využívanou v minulosti i v současné době je vyučování katechizmu, které je zaměřeno na systematické předávání základních pravd víry.⁹⁴ Pro své zaměření a způsob práce je vyučování katechizmu vhodné rozvíjet ve školách a ve farnostech.

Obě tyto evangelizační metody, kázání a vyučování katechizmu jsou metody oslovující v první řadě pokřtěné křesťany. Cesty k víře však dnes stále častěji hledají lidé v pozdějším věku, a pokud v dospělosti člověk pocítí dotek Boží milosti, jejímuž působení se bude chtít otevřít a prohlubovat, církev mu nabízí vyučování náboženství ve

⁹⁰ Srov. EN 42.

⁹¹ Srov. EN 43.

⁹² Srov. EN 42.

⁹³ Srov. EN 44.

⁹⁴ Srov. tamtéž.

formě katechumenátu.⁹⁵ Jedná se o cestu postupného objevování Krista, vrcholící v přijetí iniciačních svátostí, a začlenění nově pokřtěného do církevního společenství.

2.3.4 Osobní hlásání evangelia

Jak při běžné lidské komunikaci, tak i v případě evangelizace je velmi důležitá osobní forma sdělení, kdy ten kdo šíří evangelijní zvěst předává Kristovo učení, hovoří ke konkrétním uším člověka, kterému je tato řeč určena.⁹⁶ Osobní hlásání evangelia snáze proniká do svědomí a umožňuje získat k evangeliu niterný vztah. Tento osobní přístup můžeme nacházet například v pastoračních rozhovorech, při duchovním vedení a ve svátosti smíření. Zde se dostáváme k širšímu vymezení toho, co je úkolem evangelizace, a totiž vychovávat křesťana ve víře tak, aby čerpal svoji duchovní sílu ze svátostí udělovaných v církvi mocí Ježíše Krista.⁹⁷

2.3.5 Lidová zbožnost

Lidová zbožnost sama o sobě obsahuje množství rozličných prvků. Často je jejím vyjádřením jen kultovní projev bez skutečné víry a někdy její projevy vedou k rozkolu v církevním společenství a jsou zdrojem sektářství a uzavřenosti. Lidová zbožnost je ovšem také výrazem touhy prostých lidí po Bohu a dokáže ve svých nositelích vzbuzovat důležité ctnosti jako je trpělivost a soucit.⁹⁸

2.3.6 Předběžná evangelizace

Do evangelizačního procesu řadíme i uskutečňování předběžné evangelizace, která ke skutečnému hlásání evangelia teprve připravuje cestu a podněcuje vůli takto osloveného člověka. Při počáteční evangelizaci se uplatňuje řada dalších metod a prostředků, zaměřených a schopných posílit a usměrnit duchovní rozvoj člověka, sem můžeme zařadit oblasti vzdělávání, vědy, kultury a umění i lidskou emotivitu.⁹⁹

⁹⁵ Srov. tamtéž.

⁹⁶ Srov. EN 45.

⁹⁷ Srov. EN 47.

⁹⁸ Srov. EN 48.

⁹⁹ Srov. EN 51.

2.3.7 Přizpůsobení procesu hlásání evangelia jeho příjemci

Aby byl způsob evangelizace úplný, musí brát v úvahu osobní život člověka, jeho aktuální životní stav a životní názory, proto je stále potřeba nalézat nové způsoby, které budou vhodně uzpůsobené,¹⁰⁰ aby zvěstování Božího slova skutečně proniklo do jeho osobního života.¹⁰¹ K tomu bezesporu patří i nutnost hlásat lidem evangelium jejich vlastním jazykem a způsobem, kterému jsou schopni porozumět.¹⁰²

2.3.8 Budování jednoty jako nástroj evangelizace

Evangelium bylo svěženo církvi za účelem jeho šíření. Avšak roztržštěnost a nejednota křesťanů účinnost šíření evangelijního poselství snižuje. Proto je nástrojem evangelizace i budování jednoty mezi všemi křesťany. Hlasatelé evangelia sami upřímně hledající pravdu se jistě dovedou navzájem shodnout na tom, co je podstatné, a ve společné shodě dovedou svědčit před společností. Úspěch evangelizace závisí a je podmíněný svědectvím, jež církev vydává o své jednotě.¹⁰³

2.4 Kdo je cílem evangelizace

Cílem evangelizace v nejširším pojetí je celý svět a veškeré stvoření,¹⁰⁴ k tomu vyzval apoštoly a celou církev Ježíš Kristus. Šíření evangelia tedy není nijak omezeno etnicky, kulturně, sociálně ani ekonomicky. I v církevních dějinách můžeme sledovat jasné univerzální poselství evangelia, projevující se významným rozšiřováním církve do různých národů a kultur. V konkrétní podobě je prvotní hlásání evangelia určeno těm, kdo o Kristově radostné zvěsti doposud neslyšeli, ale částečně i těm kteří jsou pokřtěni, avšak víře a církvi se ve svém životě vzdálili.¹⁰⁵ Evangelizace má za cíl oslovit i lidi žijící prostou vírou bez hlubokých znalostí jejich základních pravd¹⁰⁶ a podobně lidi vzdělané v rozličných oborech a pociťující vlastní nedostatečnost poznání Kristova

¹⁰⁰ Srov. EN 29.

¹⁰¹ Srov. EN 47.

¹⁰² Srov. EN 63.

¹⁰³ Srov. EN 77.

¹⁰⁴ Srov. EN 49.

¹⁰⁵ Srov. EN 56.

¹⁰⁶ Srov. EN 52.

učení, založené na tom, co přijali v dětství.¹⁰⁷ Takový rozpor v úrovni vzdělání může vést k celkovému odmítnutí víry, nebo naopak ve snahu doplnit si vzdělání na odpovídající úroveň a tím cestu víry nastoupit.

2.4.1 Společenství mimo církev

Apoštolská exhortace také výslovně vyjmenovává dvě navzájem odlišné skupiny, jimž je potřeba věnovat náležitou pozornost. První jsou lidské skupiny vyznávající různé formy ateismu.¹⁰⁸ Jsou zaměřeny na hmotné statky konzumní civilizace, do středu svých úvah o světě převážně staví člověka, působí konfrontačně a někdy proticírkevně. Důsledkem bývá životní styl zaměřený k nekritickému využívání technických a civilizačních vymožeností, které vede ke svázání a do různých závislostí, například po moci, penězích a slávě. Přesto nacházíme v takovém životním stylu křesťanské prvky a ty je možné využít pro evangelizaci. Jedná se zejména o hledání smyslu života, pocitu a vědomí o vlastní prázdnotě a nenaplnění,¹⁰⁹ které nelze uspokojit právě těmi prostředky, o něž tito lidé usilují. Lidé s takovým životním stylem často intuitivně tíhnou k duchovnímu naplnění a zde by církev neměla přeslechnout jejich volání.

Církev se v hlásání evangelia nevyhýbá ani skupinám vyznávajícím jiná než křesťanská náboženství. Je si vědoma, že v učení náboženských textů těchto seskupení jsou rozesety zárodky Božího slova, na jejichž existenci je dobré postavit vzájemný dialog i evangelijní přípravu.¹¹⁰

2.4.2 Církevní společenství

Druhou skupinou jsou lidé pokřtění, někteří si svůj křest formálně uvědomují, ale nežijí podle něho. Takzvaní matrikoví křesťané jsou v situaci člověka, jenž nemá potřebu usilovat o změnu svého pohledu na život. Jeho jistota pramení z přesvědčení, že křesťanství zná a duchovní život již vyzkoušel. Své poznatky opírá o zkušenost z minulosti nebo dokonce z dětství a takováto nevyzrálá nebo dětská víra je mu

¹⁰⁷ Srov. tamtéž.

¹⁰⁸ Srov. EN 55.

¹⁰⁹ Srov. tamtéž.

¹¹⁰ Srov. EN 53.

základem pro to, že už nevěří.¹¹¹

Praktikující křesťané, snažící se stále prohlubovat a posilovat vlastní víru, mají v šíření evangelijní zvěsti zvláštní postavení, a církve jim věnuje také neúnavnou pozornost.¹¹² Podobně se církve věnuje, pečuje a podporuje i křesťany nežijící s ní v plném společenství.¹¹³

2.5 Hlasatelé evangelizace

Lidé, jimž nikdo z křesťanských bratří evangelijní zvěst nepomohl hlásáním přijmout, mají jistě díky Božímu milosrdenství možnost být spaseni i jinými cestami. Křesťané tím ovšem nejsou zbaveni odpovědnosti za šíření evangelia, jak by se mohlo zdát. Naopak je otázkou, jaká bude jejich vlastní spása, pokud hlásání evangelia zanedbají a nevyužijí příležitosti vhodné k jeho šíření.¹¹⁴ Proto jakýmsi důkazem autentičnosti života z evangelia je účast na jeho dalším šíření, kdy ten, kdo přijal evangelium, se sám stává jeho hlasatelem.¹¹⁵

2.5.1 Církev jako celek

K hlásání evangelia je totiž pověřena celá církev,¹¹⁶ která zároveň tím, že šíří Boží slovo, buduje, vytváří a posiluje sama sebe. Je důležité si uvědomit, že evangelizační činnost je vždy jak osobním nasazením konkrétního šířitele Kristova poselství, tak zároveň i aktivitou svázanou s evangelizační činností celé univerzální církve.¹¹⁷ Univerzální církve představují v konkrétních místních podmínkách jednotlivé církve patřící k určitému regionu, jazyku a kultuře.¹¹⁸ Právě díky možnosti čerpat z bohatství místních církví a schopnosti porozumět jejich životním potřebám, tedy určitému zapuštění kořenů v různých kulturních prostředích, neztrácí proces evangelizace na své

¹¹¹ Srov. EN 56.

¹¹² Srov. EN 54.

¹¹³ Srov. tamtéž.

¹¹⁴ Srov. EN 80.

¹¹⁵ Srov. EN 24.

¹¹⁶ Srov. EN 66.

¹¹⁷ Srov. EN 60.

¹¹⁸ Srov. EN 62.

účinnosti.¹¹⁹

2.5.2 Biskupové, kněží a jáhni

Učit zjevené pravdy a hlásat evangelium bylo jako přední úkol svěřeno biskupům pod vedením sv. Petra.¹²⁰ A všichni, kdo vystupují v Kristově jménu na základě svého kněžského svěcení, se k nim v plnění tohoto úkolu přidružují. Můžeme říci, že cílem každé aktivity těchto služebníků je hlásání evangelia.¹²¹

2.5.3 Řeholníci a řeholnice

Řeholníci a řeholnice, jejichž život symbolizuje plné oddání se Bohu, vydávají svědectví o jeho svatosti a tím šíří hodnoty a poselství evangelia.¹²² Jejich povolání často souvisí se schopností dobrovolně a svobodně všeho zanechat a vydat se okamžitě na cestu do míst, kde je jich potřeba, a tam v rámci dalších aktivit a svého poslání šíří Boží poselství.

2.5.4 Laici

Laický apoštolát je především založen na působení laiků v prostředí světa, kde žijí svůj soukromý, profesní a rodinný, politický a kulturní život. Laikům jsou přirozeně otevřeny situace vhodné pro evangelizaci, ve kterých by svěcení pastýři a řeholníci nepůsobili autenticky a přirozeně. Jedná se především o život v manželství a v rodině, výchovu dětí, působení v zaměstnání, v umění a aktivní vystupování ve společenském dění a sociálních oblastech. Zde všude je důležité využít schopnosti laiků, jejichž působení je proniknuto duchem evangelia tak, aby byly postaveny do služeb budování Božího království.¹²³

¹¹⁹ Srov. EN 63.

¹²⁰ Srov. EN 67.

¹²¹ Srov. EN 68.

¹²² Srov. EN 69.

¹²³ Srov. EN 71.

3 EVANGELIZAČNÍ PŘÍSTUP KURZŮ ALFA

Kurzy Alfa nabízejí lidem stojícím mimo společenství církve příležitost, jak poznat základy křesťanství formou pravidelného setkávání v přívětivé a uvolněné atmosféře. Jedná se o cyklus deseti setkání s promluvami a rozhovory nad biblickými tématy, s možností osobních svědectví a kladení otázek. K přátelské atmosféře přispívá společné pohoštění zahajující každou lekci. Tuto rychle se šířící přátelskou evangelizační metodu si v krátkosti představíme pomocí pohledu na stručnou historii kurzů (3.1) a popíšeme si strukturu celého cyklu deseti setkání (3.2). Dále budeme zjišťovat, jaké cíle si evangelizační kurzy Alfa kladou (3.3), kdo je jejich adresátem (3.4) a jaké metody používají (3.5). V závěru kapitoly pak budeme mít možnost nalézt a představit si, které z myšlenek uvedených v exhortaci Evangelii nuntiandi týkajících se evangelizace jsou naplňovány v evangelizační činnosti kurzů Alfa (3.6).

3.1 Stručná historie kurzů Alfa

Vlastní počátek vzniku kurzů Alfa nalezneme v anglikánském sboru Holy Trinity Brompton (HTB) v roce 1977 a to jako kurz pro nově pokřtěné křesťany.¹²⁴ Zrodu kurzů předcházela od druhé poloviny 20. století sílící evangelikalismus, náboženský proud s svým důrazem na osobní rozhodnutí pro Krista a důsledným biblicismem.¹²⁵ Duchovní Charles Marnham počáteční setkávání pojal jako čtyřtýdenní kurz,¹²⁶ kde mohli účastníci při společných obědích diskutovat nad Božím slovem. Na deset setkání je prodloužil John Irvine, jenž vedení kurzů převzal v roce 1981. Navíc ještě přidal vyučování o Duchu svatém, a jeho působení, probíhající v rámci víkendového setkání.¹²⁷ Současnou podobu kurzům Alfa vtiskl Nicky Gumbel, který je vede od roku 1990. On jejich podobu pozměnil tak, aby byly otevřené a orientované na nekřesťany,

¹²⁴ Srov. GUMBEL Nicky: Jak to říct ostatním, Praha: KMS, 2011, str. 23.

¹²⁵ Srov. ČERNÝ Pavel: Fenomén evangelikalismu ve světě, Teologie a duchovní texty [26.03.2014] http://www.christnet.cz/clanky/5250/fenomen_evangelikalismu_ve_svete.url, (14.08.2014).

¹²⁶ Jedno setkání každý týden.

¹²⁷ Srov. GUMBEL Nicky: Jak to říct ostatním, str. 24.

ale aby byly přínosné a prospěšné i pro nově nebo dlouhodobě pokřtěné.¹²⁸

Podle organizátorů kurzů v České republice se Alfy ve světě do roku 2014 zúčastnilo přes 18 miliónů lidí ve 170 zemích světa a je pořádána v 62 jazycích.¹²⁹

3.2 Struktura kurzů Alfa

Kurzy Alfa jsou propracovanou sérií přednášek a moderovaných diskusí, které se zaměřují na základní otázky křesťanské víry. Celý kurz obsahuje deset setkání, patnáct přednášek a společně strávený víkend. Podstatným prvkem každého setkání je jeho společenská forma, podobná přátelské návštěvě v příjemné atmosféře.¹³⁰ Takto propracovaný evangelizační program je s velkou oblibou nabízen různými křesťanskými církvemi. Přednášky, které pořadatelé v českém prostředí nazývají promluvami, nevysvětlují věroučné teologické koncepty ani nejsou připraveny s cílem posluchače poučovat, přesvědčovat ani kázat. V takovém případě by se host stával pasivním objektem s omezenými možnostmi, jak reagovat. Přednášky naopak svým důrazem na osobní zkušenosti a volbou tematických okruhů podněcují posluchače k vlastní iniciativě. Témata jednotlivých přednášek jsou:

Úvodní setkání	Jde v životě ještě o víc?
1. Kdo je to Ježíš?	
2. Proč Ježíš zemřel?	
3. Jak získat víru?	
4. Proč a jak se modlit?	
5. Proč a jak bych měl číst Bibli?	
6. Jak nás Bůh vede?	
1. setkání na víkendu	Kdo je to Duch svatý?
2. setkání na víkendu	Co svatý Duch dělá?
3. setkání na víkendu	Jak mohu být naplněn Duchem?

¹²⁸ Srov. GUMBEL Nicky: Jak to říct ostatním, str. 55 – 57.

¹²⁹ Srov. Co je to kurz Alfa? [...]: <http://www.kurzyalfa.cz/content/view/alfa>, (14.08.2014).

¹³⁰ Srov. GUMBEL Nicky: Jak to říct ostatním, str. 29.

7. Jak odolat zlému?
8. Proč a jak mluvit o víře s druhými?
9. Uzdravuje Bůh i dnes?
10. A co církvev?

4. setkání na víkendu Jak prožít zbytek života co nejlépe?¹³¹

Kurzy mají pevně vymezený časový plán, který je dodržován. Začátek setkání má neformální charakter a hosté mohou přicházet postupně. Každému příchozímu je věnována pozornost.¹³² Stejný přístup volnosti je uplatňován i v situaci, kdy se některý účastník rozhodne ze setkání předčasně odejít. Naproti tomu se hosté mohou spolehnout, že předem stanovená doba, kdy má setkání skončit nebude porušena. Dodržením tohoto principu organizátoři projevují slušnost a úctu k hostům a jejich časové možnosti nijak nezatěžují nad předem stanovený rámec.

Jednotlivá setkání mají své neměnné body, na začátku nemůže chybět přivítání jednotlivých hostů, následně jsou všichni příchozí pozváni ke stolu, kde je pro ně připraveno pohoštění.¹³³ Po jídle a neformálních rozhovorech u stolu¹³⁴ následuje přednáška na dané téma. Po přednášce je čas určený pro menší občerstvení s kávou, čajem a moučnickem, kdy je znovu vhodná příležitost ke společenským rozhovorům. Nedílnou součástí jednotlivých setkání i společného víkendu jsou skupinky. Je to čas vyhrazený k diskusi na téma přednesené v promluvě a také příležitost pro položení vlastních otázek nebo sdělení svého postoje. Ve skupinkách není vhodné hosty nadále poučovat, naopak úlohou vedoucího je povzbuzovat hosty ke sdělování jejich životních zkušeností a poctivě jim naslouchat s úctou a projeveným zájmem.¹³⁵ Během jednoho setkání tak mají účastníci příležitost získat přátele, nové vědomosti a jejich osvojení prohloubit ve vzájemné diskusi. Doporučená velikost skupinky je přibližně 12 lidí a to

¹³¹ Pořadí přednášek odpovídá pořadí v jakém jsou uvedeny v příručce účastníka kurzu.

¹³² Organizátorů je z důvodu zachování možnosti individuálního přístupu dostatečné množství, takže případné příchody a odchody průběh setkání nenarušují.

¹³³ Nejčastěji se jedná o večeri, protože nejrozšířenější podobou jsou kurzy probíhající ve večerních hodinách.

¹³⁴ Během pohoštění je u každého stolu vždy alespoň jeden organizátor a obsahem těchto rozhovorů je evangelizace formou osobních svědectví, cílem není žádné poučování.

¹³⁵ Srov. KURZY Alfa: Příručka pro přípravu týmu, Praha: KMS, 2002, str. 6.

včetně vedoucího skupinky a ideálně dvou pomocníků.¹³⁶ Celé setkání se doporučuje zakončit společnou krátkou modlitbou.

Kurzy Alfa mají pevnou strukturu, kterou je ovšem možné modifikovat podle potřeb pro různé skupiny lidí a do odlišných prostředí.¹³⁷ Některé kurzy jsou pořádány v anglickém jazyce a účastníkům slouží tak i ke zdokonalení konverzačních schopností.

Kurzy zaznamenaly v katolické církvi výrazný ohlas. V současnosti kurzy nabízí mnoho katolických farností ve více než 65 zemích světa. V České republice kurz pořádá 25 katolických farností.¹³⁸ Organizátoři českých kurzů doporučují vyžádat si, před započítím již i přípravných prací na pořádání kurzů Alfa, souhlas duchovního ve farnosti nebo místním sboru.

3.3 Cíle evangelizace kurzů Alfa

V evangelizační činnosti kurzů Alfa vnímám dva základní cíle, které se vzájemně doplňují. Počátečním cílem organizátorů je vytvořit společně s pozvanými účastníky společenství, do kterého se budou hosté rádi navracet. Podstatným důvodem k ochotě pokračovat je podle mne zprvu zejména zájem o osobní život jednotlivých účastníků. Další setkání umožňují takto vzniklé vztahy rozvíjet a prohlubovat, což považuji za velmi důležité. Myslím si totiž, že jedině na základě vztahů založených na vzájemné důvěře je možné skutečně efektivně přivádět nepokřtěné ke Kristu.

Na tento výchozí záměr navazuje skutečný cíl jakékoliv evangelizace a tím je pro člověka společenství s Kristem. Oba dva cíle jsem pro názornost rozdělil, ale je zřejmé že jsou vzájemně provázány, protože díky vztahům k lidem mohu poznat Krista a díky osobnímu vztahu s Ježíšem nalézám vlastní hodnotu lidství, jak pro sebe tak i pro ostatní lidi.

¹³⁶ Srov. GUMBEL Nicky: Jak to říct ostatním, str. 121.

¹³⁷ Existující varianty kurzů Alfa: Alfa pro mládež, Dopolední Alfa, Polední Alfa, Alfa pro studenty, Alfa ve vězení, Alfa v armádě, Alfa na pracovišti, Alfa pro seniory, Srov. Časté otázky, [...]: <http://www.kurzyalfa.cz/content/view/freqq> (16.08.2014) .

¹³⁸ Aktuální informace o kurzech Alfa pořádaných v České republice jsou dostupné na internetových stránkách: <http://www.katolalfa.cz/informace-o-kurzech-alfa>.

3.3.1 Společenství s lidmi

Prvotní cíl evangelizace kurzů Alfa spatřuji ve vybudování lidského společenství, kde se bude nepokřtěný člověk cítit dobře a přijímaný i včetně svých životních názorů a postojů. Tento požadavek vyjádřený v exhortaci Evangelii nuntiandi¹³⁹ kurzy Alfa naplňují projevovaným zájmem o účastníky a v nezávazném hovoru na začátku setkání¹⁴⁰ a následně na konci setkání v průběhu diskuse ve skupině.¹⁴¹ Účastníci jsou totiž středem pozornosti a jsou podporováni ve sdělování vlastních postřehů a poznatků. Celý smysl společenství, vybudovaného na setkáních Alfa, vidím zejména ve vytvoření bezpečného a klidného zázemí, které je ovšem zároveň i průvodcem a ukazatelem na začátku duchovní cesty. Společenství hostům především poskytuje podporu, ale také umožňuje rozvoj a následování, to zejména díky vzájemnému dialogu a inspiraci ve způsobu života. A v tomto smyslu hovoří i Evangelium nuntiandi o potřebě šířit evangelium v první řadě svým životem a způsobem, který je zdrojem touhy po následování.¹⁴² Pro mnohé z účastníků jsou prvním takovým společenstvím právě skupinky na kurzech Alfa.¹⁴³

Pojivem lidského společenství jsou přátelské vztahy a v jejich vybudování vidím základní význam tohoto prvního kroku. Důvodem je podle mne především to, že na začátku je to právě přátelství, jenž dává účastníkům smysl, sílu a chuť k pokračování v započatých aktivitách. Současně s přátelstvím k lidem získává host kurzů Alfa možnost i postupně zakoušet, co znamená Boží láska, která je vyjádřením evangelia, a jejím nedokonalým odrazem jsou lidské vztahy.

Jakkoli kurzy Alfa neosloví každého člověka, jsou koncipovány způsobem umožňujícím oslovit velkou část lidí, tento záměr podle mne podporuje především celý charakter setkání. Přestože je vše do podrobnosti připravené příchozí účastník má mít v první řadě stejný pocit jako ze setkání s přáteli, které jej nijak nestresuje. Jednotlivé části na sebe totiž plynule navazují a tak například poznatky nebo otázky, které vyplynou z přednášky je možné a vhodné v diskusi ihned použít a podělit se s nimi i k obohacení

¹³⁹ Srov. EN 21.

¹⁴⁰ Společenský hovor na začátku setkání organizátoři doporučují využít k tématům, které účastníky zajímají v běžném životě a ve volných chvílích. Srov. GUMBEL Nicky: Jak to říct ostatním, str. 60.

¹⁴¹ Tým organizátorů má během diskuse uvolňovat napětí a zároveň vybízet účastníky k vlastním příspěvkům do diskuse, Srov. tamtéž, str. 110 a 122.

¹⁴² Srov. EN 21.

¹⁴³ Srov. GUMBEL Nicky: Jak to říct ostatním, str. 107.

ostatních. Takže není potřeba se na jednotlivá setkání dopředu připravovat. Jedinou bariérou komunikace v účasti je tedy nakonec otázka jeho vlastního zájmu. Nicky Gumbel výslovně uvádí „Cílem kurzů Alfa je, aby se pozornosti dostalo každému člověku.“¹⁴⁴ Tímto prvotním cílem je tedy podle mne především snaha prostřednictvím přátelských vztahů efektivně uvádět do pohybu evangelizační proces a to přirozenou cestou, zakončenou ideálně začleněním nově pokřtěného do jednoty těla církve.

3.3.2 Společenství s Kristem

Jestliže jsem první vymezený cíl pojmenoval jednoduše jako zájem o vytvoření společenství s lidmi, druhý cíl označím jako snahu o duchovní zralost ve společenství s Kristem.¹⁴⁵

Vztahy s okolními lidmi jsou důležité pro náš pozemský život, vztah ke Kristu určuje podobu našeho života na i věčnosti. První a nejdůležitější přikázání podle Ježíše Krista je: „Miluj Hospodina, Boha svého, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí“ (Mt, 22,37) a tím druhým je: „Miluj svého bližního jako sám sebe“ (Mt, 22,39). Tím je jasně vyhlášeno, že v křesťanství jde především o naše vztahy.¹⁴⁶ Hlásání osoby Ježíše Krista je přítomné na všech setkáních kurzů Alfa,¹⁴⁷ které směřují člověka, „aby se s vírou lépe obeznámil, umožňují mu zakusit osobní setkání s Ježíšem a poté přenechávají na dalších církevních institucích, aby tuto nově zažehnutou víru rozvíjely.“¹⁴⁸

Hlavním a završujícím cílem je přivést účastníky skrze přátelské vztahy a jejich následování k duchovní zralosti, která jim umožní setkání s Ježíšem Kristem. Vytvoření tohoto společenství je i vrcholem evangelizace uvedeným v Evangelium nuntiandi.¹⁴⁹ Smyslem evangelizace není připoutat hosty kurzů Alfa pomocí přátelských vztahů k organizátorům. Správné pochopení je spíše v obrazu, ve kterém si připodobníme

¹⁴⁴ GUMBEL Nicky: Jak to říct ostatním, str. 106.

¹⁴⁵ Srov. tamtéž, str. 107.

¹⁴⁶ Srov. GUMBEL Nicky: Proč Ježíš?, Praha: KMS, 2004, str. 11.

¹⁴⁷ Během prvního setkání dostanou hosté brožurku Proč Ježíš? Nicky Gumbel v ní jednoduchou a přehlednou formou proč je pro člověka důležitý vztah s Kristem a co může každý udělat pro obnovu tohoto vztahu.

¹⁴⁸ CANTALAMESSA Raniero: Víra, která přemáhá svět, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2012, str. 16.

¹⁴⁹ Srov. EN 27.

organizátory Alfa k otevřeným dveřím, kterými pak mají účastníci projít a zažít osobní setkání a zkušenost s Kristem. Tento cíl kurzy Alfa uskutečňují v promluvách pomocí slovního hlásání o Kristu a tím zároveň užívají jednu ze základních evangelizačních metod uvedených v Evangelium nuntiandi.¹⁵⁰

3.4 Adresáti evangelizace kurzů Alfa

Kurzy Alfa nejsou úzce zaměřeny jen na jednu skupinu lidí, ale naopak kdokoli má zájem může přijít a dozvědět se, případně zeptat na to, co jej o křesťanství zajímá.

3.4.1 Lidé nepokřtění

Kurzy Alfa jsou především určeny pro každého, kdo se chce dozvědět více o křesťanství a necítí se být křesťanem, nechodí do kostela ani nenavštěvuje žádný křesťanský sbor.¹⁵¹ Důvodem je hlavně způsob a rozsah znalostí o základech křesťanství, které během jednotlivých setkání může získat. K dobrému vnímání nauky podle mne také přispívá dodržovaná rovnocennost mezi všemi účastníky a individuální přístup ke každému.

3.4.2 Křesťané

Další skupinou, pro kterou vnímám evangelizaci tímto způsobem jako přínosnou, jsou nově pokřtění lidé a křesťané, kteří si chtějí znovu oživit znalosti o základech křesťanství.¹⁵² Pro obě skupiny platí, že během jednotlivých setkání jsou konfrontováni s názory ostatních účastníků, ke kterým zaujímají vlastní postoj. To je nutí znovu aktualizovat a promýšlet své životní postoje.

Nezanedbatelnou skupinou jsou křesťané nově příchozí do církevního společenství. Těmto praktikujícím křesťanům kurzy Alfa neposkytují převážně podporu ve vzdělávání, ale pomáhají jim v začlenění do místního církevního společenství, protože díky účasti na kurzech si vybudují první osobní vztahy v místním společenství.

Evangelizace všem adresátům ve své podstatě přináší povznesení a postupné

¹⁵⁰ Srov. EN 41.

¹⁵¹ Srov. GUMBEL Nicky: Jak to říct ostatním, str. 55.

¹⁵² Srov. tamtéž, str. 56

osvobození z pout a různých nezdravých náklonností. Podobným způsobem ovšem rozvíjí evangelizace i její hlasatele. Důvodem, který vnímám jako podstatný, je v první řadě, že sám hlasatel evangelia je nucen stále hlouběji promýšlet svůj vztah s Bohem, aby pak mohl skutečně autenticky hovořit a předávat tuto zkušenost dalším lidem a tím znovu aktualizuje svoji víru.

3.4.3 Mládež

Jednou z variant kurzů Alfa je pořádání kurzu Alfa pro mládež. Tuto podobu kurzů zpravidla vedou mladí lidé ve stejném věku, jako jsou sami účastníci. Podobně jako klasická podoba kurzu je i tento neformální a přátelský, ale navíc je do průběhu setkání zařazeno několik her a mediálních ukázek. Mladí lidé hledají přirozeně své vzory a na kurzech Alfa se setkávají s Božím poselstvím jako vzorem pro život a navíc ve společenství sobě blízkém.

3.4.4 Maminky s dětmi, senioři a další

Kurzy Alfa jsou jednoduše přizpůsobitelné různým příjemcům evangelijního poselství. Jedněmi jsou například senioři, pro které je vhodný čas na setkávání odpoledne a i doba jednotlivých setkání může být kratší. Kurzy Alfa starším lidem umožňují hovořit o Bohu, ale také jim poskytují důležitou společenskou aktivitu.

Naopak dopoledne je příhodný čas pro setkávání maminek s dětmi, kterým organizátoři zajišťují hlídání jejich dětí. A podobně jako u kurzů pro seniory i kurzy zaměřené na maminky s dětmi plní více funkcí zároveň. Především je to možnost setkávání a sdílení. Z toho plyne, že se nejedná často o lidi, kteří by vyhledávali sami od sebe hovory o víře. Kurzy jsou takovým lidem například pomocí v pocitu osamění a skrze lidské vztahy jim pak umožňují uvědomovat si přítomnost Boha ve svých životech.

3.5 Metody a prostředky evangelizace kurzů Alfa

Kurzy Alfa používají při své evangelizační činnosti paletu prostředků a metod, které jsou vhodné pro cílovou skupinu lidí, na níž se svojí aktivitou obracejí. Účastníky kurzů Alfa se mohou stát jak praktikující křesťané, tak i lidé nepokřtění, proto přístup k předávání evangelia zahrnuje jak vyučování základů víry, tak i předběžnou

evangelizaci. Sám autor současné podoby kurzů Nicky Gumbel uvádí několik principů zvěstování evangelia na kurzech Alfa.¹⁵³ Jednotlivé základní postupy si průběžně představíme.

3.5.1 Budování přátelství

Přátelství a budování vztahů jsou podle mne základním východiskem metod evangelizace kurzů Alfa.¹⁵⁴ Organizátoři kladou důraz na přátelskou atmosféru v průběhu celého cyklu, avšak zvláštní zvýraznění můžeme vidět při přivítání, kdy se každého z hostů ujme některý z pořadatelů, přivítá se s ním, nabídne pohoštění a uvede hosta na jeho místo. U každého stolu sedí s hosty některý člen týmu Alfy, vede s hosty neformální rozhovor na různá témata. Ve skupinkách se pak vedoucí zajímají o názory hostů na promluvu, kterou společně vyslechli. Takový popis působí až banálně, ale v průběhu jednotlivých setkání se rozhovory stávají stále více otevřenými, protože všichni postupně navazují již na společně prožité chvíle.¹⁵⁵ Hosté se pak rádi vracejí, protože vědí, že se o ně někdo zajímá a to je také účel této metody. Navíc společné jídlo i v běžném životě představuje více než jen příležitost k nasycení, ale obsahuje i určitý posvátný prvek a podobně i vzájemně obohacující rozhovor umožňuje nahlížet na svět pohledem druhých lidí a potvrzuje důstojnost každého člověka. Dalším podobným detailem ukazujícím na zájem o životní osudy lidí, jejich názory, zkušenosti a případně i svědectví je přizpůsobení doby pořádání kurzů potřebám různých společenských vrstev.¹⁵⁶

3.5.2 Svědectví křesťanským životem

Způsob, jak organizátoři k hostům hovoří a jak se o ně zajímají, je určitým odrazem Božího působení v člověku. První čím pořadatelé na příchozího kurzů Alfa působí, je

¹⁵³ Tyto principy jsou: Zvěstování evangelia je nejefektivnější skrze místní sbor, zvěstování evangelia je proces, zvěstování evangelia zasahuje celého člověka (rozum, srdce, vůli), zvěstování evangelia zahrnuje jak klasickou evangelizaci, tak holistickou i evangelizaci Boží mocí, zvěstování evangelia je v moci Ducha svatého, efektivní zvěstování evangelia vyžaduje opětovné naplňování Duchem. Srov. GUMBEL Nicky: Jak to říct ostatním, str. 28 – 45.

¹⁵⁴ Srov. tamtéž, str. 29.

¹⁵⁵ Přátelství je podle mne odrazem Boží lásky k člověku, bez této podstaty bychom o žádné evangelizaci ani nemohli hovořit.

¹⁵⁶ Kurzy jsou pořádány v podobách určených pro maminky s dětmi, pro mládež, pro seniory i pro pracující. Kurzy zaměřené na maminky s dětmi probíhají nejčastěji dopoledne a pro účastnice je zajištěno hlídání dětí, kurzy pro mládež obsahují více her a probíhají v podvečer.

ovšem vstřícné a pozorné jednání a to nejen k hostům, ale také k sobě navzájem. Hlavně ze začátku takové působení beze slov nově příchozí vnímají jako vyjádření víry, které je samotné inspiruje k následování. Svědectví křesťanského života je zřetelné v péči, kterou tým organizátorů věnuje přípravě kurzů. Připravují nejen pohoštění, ale také se za účastníky a celý kurz modlí. Podporují hosty tím, že vyslechnou jejich těžkosti a při společné modlitbě je odevzdají Pánu, takže ukazují praktické návody jak začít s modlitbou a poskytují vlastní příklady ze života. Věnují hostům svůj čas a pozornost. Doporučení k používání tohoto prostředku evangelizace je také obsaženo v Evangelii nuntiandi, proto je i zde patrné naplnění evangelijních zásad. Tento způsob evangelizace má oproti jiným metodám výhodu ve snadném porozumění, protože každý z účastníků přichází na setkání s vlastní životní zkušeností, ale svědectví předkládané ve způsobu života nepožaduje zvláštní přípravu k pochopení.

3.5.3 Zvěstování evangelia pomocí slov

Přestože kurzy Alfa nejsou jen blokem přednášek, slovní hlásání evangelia je pro způsob evangelizace na těchto kurzech podstatný. Slova provází účastníky po převážnou část setkání a to jak jejich slova vlastní, tak pronášená ostatními. Základní evangelijní hlásání, tedy zvěst o Ježíši Kristu, je přítomno na kurzu Alfa již od prvního setkání. Účastníci jsou od začátku vyzýváni k promýšlení svého vztahu s Bohem¹⁵⁷ a jsou vedeni k vyznání Ježíše Krista v modlitbě.¹⁵⁸ Tím naplňuje evangelijní přístup kurzů Alfa jeden ze základních požadavků na obsah evangelizace a to je úsilí o jasné vyznání Ježíše Krista jako Pána a dárce milosti,¹⁵⁹ ale také na metodu šíření evangelia pomocí slov, protože; „Je to právě slovo, jež přivádí k víře ty, kdo je slyší.“¹⁶⁰ Přátelství dokáže lidi vzájemně přitáhnout, ale myslím, že jsou to slova, která dávají vztahům smysl a přednášky k jednotlivým tématům představují zřetelné zvěstování evangelia, protože evangelium zasazují do kontextu života.

Kurzy Alfa už svojí podstatou, pro koho jsou určeny, nemohou naplnit požadavek na hlásání evangelia pomocí kázání v takovém smyslu, jaký známe například z nedělní bohoslužby. To ovšem neznamena, že se s kázáním na kurzech Alfa nesetkáme.

¹⁵⁷ Srov. KURZY Alfa: Příručka pro přípravu týmu, Praha: KMS, 2002, str. 23.

¹⁵⁸ Srov. GUMBEL Nicky: Proč Ježíš?, str. 18.

¹⁵⁹ Srov. EN 27.

¹⁶⁰ EN 42.

Podobně jako svatý Pavel kázal Boží slovo nevěřícím, tak i v promluvách vedených během jednotlivých setkání je kázání obsaženo. Z toho důvodu jsem přesvědčen, že i požadavek na nezbytnost kázání kurzy Alfa naplňují.

3.5.4 Vyučování náboženství

Témata promluv na kurzech Alfa se dotýkají hlavně základů křesťanské nauky, jejich prezentaci považuji za možná opožděnou a jednoduchou, ale přesto jistou výuku náboženství, která je další z vyjmenovaných metod evangelizace v exhortaci Evangelii nuntiandi. S vyučováním náboženství se pojí i vyučování katechizmu a také vyučování ve formě katechumenátu. Zde kurzy Alfa nejsou schopny cele naplnit požadavky obsažené v Evangelii nuntiandi, ale minimálně z části k jejich naplnění přispívají. Protože podle Nickyho Gumbela je šíření evangelijní zvěsti nejúčinnější skrze místní společenství farnosti nebo církevního sboru, jsou kurzy pořádány ve spolupráci s místním společenstvím, jehož součástí jsou i sami organizátoři. Účastníci po skončení kurzu pokračují v životní cestě nějakým směrem a Alfa může jejich další nasměrování ovlivnit a posunout jej směrem k Bohu. A zde vnímám příspěvek kurzů jako podstatný, protože lidé navštěvující kurzy Alfa, mají po jejich skončení touhu pokračovat v nastoupené cestě a také nechtějí přerhat nová přátelství, tak využívají vytvořených vztahů k začlenění do místního společenství a případně i ke vstupu do katechumenátu.¹⁶¹

3.5.5 Přizpůsobení hlásání evangelia jeho příjemci

Kurzy Alfa jsou připraveny pro lidi, kteří nemají s křesťanstvím mnoho zkušeností. Promluvy, přednášené na jednotlivých setkáních, mají proto vzbudit v posluchačích zájem o dané téma a ne téma komplikovaně rozebrat a hned v úvodu tak posluchače zároveň ztratit. Proto je důležité, že jsou přednášky srozumitelné a přizpůsobené stylu jazyka a vnímání posluchačů. To je především v případech přednášek na kurzech Alfa dosaženo užíváním příkladů z vlastního života. Jsem přesvědčen, že právě předneseným, autentickým příkladům z vlastního prožívání víry lidé nejspíše rozumí a

¹⁶¹ Srov. GUMBEL Nicky: Jak to říct ostatním, str. 28-31. Gumbel to komentuje takto: „Když se někdo seznámí s křesťanstvím v prostředí místního sboru, s konkrétním místem a lidmi, je mnohem pravděpodobnější, že zde zůstane. Na Alfě zjišťujeme, že u mnoha lidí pocit, že někam patří, přichází dříve, než že věří.“ GUMBEL Nicky: Jak to říct ostatním, str. 29.

dovedou si je zapamatovat. Přednášejícím je navíc většinou někdo z organizátorů¹⁶² a tím je podle mne do velké míry zajištěno, že nebudou v přednášce používány složité výrazy, ale naopak běžný jazyk, kterému posluchači rozumějí. Z toho plyne, že přednášky jsou srozumitelné a podané osobní formou, aby i pro posluchače mohly sloužit jako inspirace v praktickém životě,¹⁶³ tedy je to postup, jenž Evangelii nuntiandi doporučuje ke skutečnému oslovení posluchačů.

3.5.6 Působení Ducha svatého a osobní hlásání evangelia

Bez přítomnosti Ducha svatého je každé zvěstování evangelia jen marnou snahou, protože skutečně účinné hlásání evangelia je v moci Ducha svatého. Této skutečnosti si jsou organizátoři vědomi, a proto je podstatným bodem celého kurzu společně strávený víkend, který je právě zaměřen na snahu o setkání s Duchem svatým. Toto zaměření se podle mne zejména projevuje v tématech promluv¹⁶⁴ a zaměřením na duchovní dary a rozvoj modlitby.

Společně strávený víkendový výjezd je také ta část, kdy je nejvíce časového prostoru využito k osobní evangelizaci. Je to především proto, že organizátoři během tohoto víkendu vedou s účastníky osobní rozhovory. Tyto rozhovory mají za cíl prohlubovat dosavadní získané postoje účastníků ve víře. Podle zkušenosti Nicka Gumbela mnoho lidí dosáhne největšího duchovního pokroku právě během společného víkendu.¹⁶⁵ Osobní hlásání evangelia, kdy jeden člověk druhému v rozhovoru svědčí o Božím slově je dalším z prostředků evangelizace uvedených v Evangelii nuntiandi.

3.6 Naplnění myšlenek evangelizace exhortace Evangelii nuntiandi v činnosti kurzů Alfa

Kurzy Alfa jsou koncipovány jako začátek cesty vedoucí a směřující člověka k Bohu.¹⁶⁶ K tomuto základnímu cíli používají pořadatelé kurzů různé evangelizační

¹⁶² Tým organizátorů kurzů Alfa většinou tvoří laici.

¹⁶³ Srov. Tamtéž str. 139 – 144.

¹⁶⁴ Témata jednotlivých promluv jsou: Kdo je Duch svatý? Co svatý Duch dělá? Jak mohu být naplněn Duchem?

¹⁶⁵ Srov. GUMBEL Nicky: Jak to říct ostatním, str. 63.

¹⁶⁶ Srov. CANTALAMESSA Raniero: Víra, která přemáhá svět, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2012 str. 16.

postupy. Některými používanými metodami naplňují požadavky na evangelizaci tak, jak jsou tyto uvedené v exhortaci Evangelii nuntiandi a naopak jiné v tomto dokumentu obsažené nepoužívají nebo jen z části.

Budování přátelských vztahů se na evangelizaci podílí tím, že se na kurzech Alfa cítí hosté přijati a rádi se tam vracejí. Jedná o metodu, která další evangelizační působení umožňuje. Pro hosty kurzů Alfa se také budované přátelství stává určitým znamením Boží lásky. Exhortace Evangelii nuntiandi tento přístup neuvádí mezi metodami evangelizace, ale „předpokládá, že hlasatel radostné zvěsti cítí stále rostoucí bratrskou lásku k těm, mezi nimiž šíří evangelium.“¹⁶⁷ Z toho důvodu vnímám používání této metody v souladu s principy uvedenými v exhortaci Evangelii nuntiandi.

Kurzy také uskutečňují evangelizaci pomocí svědectví vlastním křesťanským životem. Například už jen tím, že jsou organizátoři ochotní se ve prospěch hostů angažovat a připravují pro ně program. Tato metoda je, ale přítomná ve všech aktivitách probíhajících během setkání v rámci kurzů Alfa. Je to především proto, že vedoucí kurzů a jejich pomocníci působí přímo na hosty, nevytváří mezi sebou žádnou bariéru a naopak určitý ostych se snaží od začátku překonávat povzbuzováním, vlídným jednáním, hovorem a zájmem o hosty. Hosté jsou s organizátory ve stálém kontaktu již od přivítání, přes společné pohoštění, poslech přednášky a diskusi. Vnímají jejich jednání a porovnávají jej s tím, co slyší v promluvách o křesťanském životě a navíc díky vzájemným rozhovorům dochází ke sdílení životních osudů. Uplatňování této metody je v souladu s postupy uvedenými v exhortaci Evangelii nuntiandi.¹⁶⁸

Další metodou, kterou kurzy Alfa uplatňují ve shodě s Evangelii nuntiandi je zvěstování evangelia pomocí slov.¹⁶⁹ K tomu dochází předně v promluvách během přednášek, jelikož jejich podstatou je právě působení slovem. Slova dodávají jednání smysl a vyjadřují to, co si řečník myslí. Právě pomocí slov přijímají hosté evangelijní poselství. Slovem na kurzech Alfa působí i ti kteří šíří evangelium v diskusích a rozhovorech.

Přednášky na kurzech Alfa jsou také prostředkem, kde řečník uplatňuje jednu z dalších metod uvedených v Evangelii nuntiandi a tou je metoda vyučování

¹⁶⁷ EN 79.

¹⁶⁸ Srov. EN 41.

¹⁶⁹ Srov. EN 42.

náboženství.¹⁷⁰ Důvodem pro toto tvrzení je, že Kurzy Alfa vyučují příchozí účastníky v základech křesťanské nauky. K této výuce dochází podle mě postupně a to hlavně díky zvoleným tématům probíraným na jednotlivých lekcích. Kurzy Alfa ovšem nenaplnují požadavek na výuku katechizmu, protože se věnují především základům křesťanské nauky v rozsahu společném pro různé křesťanské denominace. Podobně kurzy Alfa nenaplnují potřebu výuky náboženství formou katechmenátu, jelikož jejich smyslem je na přijetí do katechumenátu člověka teprve připravit.

Každému z účastníků vyhovuje jiný přístup k výuce. Proto pořadatelé k vlastnímu hlásání evangelia používají a kombinují různé způsoby výkladu, tak aby se přizpůsobili vnímání a potřebám hostů. V promluvách řečníci používají osobní příklady a v diskusích vybízejí hosty ke sdělování vlastních názorů. Přednášky také neobsahují složité výrazy, naopak přednášející používají běžný jazyk, a pokud se už nějaký obtížný termín vyskytne, mají hosté příležitost požádat o vysvětlení. Z těchto důvodů jsem přesvědčen, že i požadavek na podávání evangelia srozumitelným způsobem,¹⁷¹ který je přizpůsoben chápání příjemce zvěsti, kurzy Alfa uplatňují.

Kurzy Alfa uskutečňují také požadavek na evangelizaci osobní formou a to zejména v rozhovorech a v osobním sdílení, kdy působí jeden člověk na druhého.¹⁷² Toho kurzy Alfa dosahují díky množství pořadatelů, kteří se věnují jednotlivým hostům a podněcují rozhovory. V osobním kontaktu předávají Kristovo učení a vyznání Krista jako Pána svého života. Je možné to vyjádřit i tak, že každého z příchozích hostů doprovází několik pořadatelů a to v průběhu pohoštění i v diskusních skupinkách, ale také během společného víkendu.

Lidová zbožnost uvedená v exhortaci Evangelii nuntiandi jako jedna evangelizačních metod ani její projevy nejsou v přístupu kurzů Alfa jako metoda evangelizace primárně používány. Myslím si to především proto, že pořadatelé kurzů předkládají účastníkům základy křesťanské nauky ve formě výkladu a vysvětlování základních principů. Lidová zbožnost je podle mě spíše na kurzech kultivována.

¹⁷⁰ Srov. EN 44.

¹⁷¹ Srov. EN 63.

¹⁷² Srov. EN 46.

4 EVANGELIZAČNÍ PŘÍSTUP KOMUNITY CHEMIN NEUF

Komunita Chemin Neuf (Nová cesta) je římskokatolická komunita s povoláním k ekumenismu čerpající zároveň ze spirituality sv. Ignáce z Loyoly a současně z praxe navazující na charismatickou obnovu.

Zakládající text komunity odkazuje na její poslání k evangelizaci: „Duch Hospodinův je nade mnou, proto mě pomazal, abych vyhlásil zajatcům propuštění a slepým navrácení zraku, abych propustil zdeptané na svobodu, abych vyhlásil léto milosti Hospodinovy.“ (Lk 4, 18-19).

Evangelizační činnost komunity spočívá v organizování různých duchovně zaměřených programů, a to jak směrem do církve, tak i k oslovení nepokřtěných spoluobčanů. Ale také v neorganizovaném působení svých členů ve světě a to v rámci svých pracovních, školních i osobních kontaktů s lidmi v jejich přirozených interakcích a v různých prostředích.¹⁷³

Před vlastním popisem evangelizačních aktivit si přiblížíme historii vzniku komunity (4.1) a také komunitu popíšeme z hlediska její struktury (4.2). Následně přistoupíme k popisu jejích cílů (4.3), adresátů evangelizace (4.4) a používaných metod (4.5). Závěr kapitoly patří zhodnocení a popsání, zda se některé evangelizační zásady uvedené v exhortaci Evangelii nuntiandi naplňují v evangelizačním přístupu komunity Chemin Neuf (4.6).

4.1 Stručná historie komunity Chemin Neuf

Rozvoj novodobého komunitního hnutí navazuje na charismatickou obnovu, proto určité kořeny vzniku komunity můžeme nalézt na počátku 60. let dvacátého století, kdy přišla nová vlna rozšíření tohoto hnutí.¹⁷⁴ Přímá linie vzniku komunity navazuje na založení modlitební skupiny v Lyonu roku 1971.¹⁷⁵ Intenzivní duchovní život tohoto

¹⁷³ Srov. EN 69.

¹⁷⁴ Srov. OPATRŇY Aleš: Nová hnutí v církvi, DINGIR časopis o současné náboženské scéně, 2005, číslo 5, str. 50.

¹⁷⁵ Vedoucím byl, pozdější zakladatel komunity a jezuitský kněz, Laurent Fabre.

charismatického společenství vedl ke zrodu myšlenky na život v komunitě. V roce 1973 komunita vzniká a přijímá název podle lyonské ulice Montée du Chemin Neuf, v níž zakoupila dům.

Komunita Chemin Neuf byla uznána 20. dubna 1984 jako veřejné sdružení věřících kardinálem Albertem Decourtray, arcibiskupem v Lyonu ve Francii. Následovalo ustanovení Institutu Chemin Neuf pro kněze a řeholníky jako duchovenský řeholní institut diecézního práva 24. června 1992. Jako duchovenský řeholní institut papežského práva byl institut uznán 14. září 2009 prefektem Kongregace pro instituty zasvěceného života a společnosti apoštolského života ve Vatikánu kardinálem Francem Rodé.

S působením institutu na území pražské diecéze dal souhlas 22. dubna 1998 Miroslav kardinál Vlk, arcibiskup pražský. Chemin Neuf je komunitou římskokatolické církve, ale jejími členy jsou také věřící z dalších křesťanských církví. V ČR komunita působí v objektu kláštera v Tuchoměřicích a spravuje domy v Bílé vodě a v Bartošovicích v Orlických horách.

V srpnu roku 2000 komunita založila Mezinárodní ekumenickou fraternitu, jejíž členové tvoří široké společenství okolo komunity a zavazují se k modlitbě, vlastní formaci a k práci pro jednotu a mír mezi zeměmi. Předlohou jejího vzniku je duchovní poselství lyonského kněze Paula Couturiera, jenž v roce 1944 představil svou vizi neviditelného kláštera obklopujícího zemi.¹⁷⁶ Komunita Chemin Neuf, jenž se také zrodila z touhy po jednotě, tuto vizi přijímá jako výzvu¹⁷⁷ a následně po celém světě vznikají malé skupinky věřících tvořící celosvětovou síť modlitby, formace a evangelizace.¹⁷⁸

4.2 Struktura komunity Chemin Neuf

V současnosti má komunita přes 1200 členů po celém světě, navíc existuje ještě kolem komunity širší společenství Chemin Neuf, k němuž se hlásí více než 8000

¹⁷⁶ COUTURIER Paul, vize neviditelného kláštera: „Bude-li se každý čtvrtek večer (na památku Zeleného čtvrtku) setkávat stále větší množství křesťanů různých vyznání a vytvářet tak obrovskou síť obklopující zemi, jakýsi rozsáhlý neviditelný klášter, kde se všichni připojí ke Kristově modlitbě za jednotu, nebude to snad úsvit jednoty křesťanů na zemi?“

¹⁷⁷ Srov. Konstituce komunity Chemin Neuf, str. 21 – 22.

¹⁷⁸ Net for Got – síť pro Boha.

členů.¹⁷⁹ Komunita je aktivní ve 23 zemích, a je jí svěřeno do duchovní správy několik farností.¹⁸⁰ Společenství komunity tvoří muži a ženy, manželské páry i celé rodiny, kněží i bratři a sestry žijící v celibátu.

Komunitní život bratří a sester navazuje na zkušenost prvotní křesťanské komunity žijící navzájem v těsném spojení s Božím slovem, Duchem svatým a následující Ježíše Krista.¹⁸¹ Následovat Ježíše je ostatně nejpodstatnějším úkolem komunity jako celku i každého z bratří a sester osobně, protože na tomto osobním vztahu ke Kristu závisí celá komunitní soudržnost. Tento důraz je srozumitelně vyjádřen ve stanovách komunity: „Bratře či sestro, pokud se s námi angažuješ, je to jedině kvůli Kristu a evangeliu.“¹⁸²

Komunitu od počátku tvoří společenství složené z členů pocházejících z různých denominací, také se v komunitě setkávají lidé z různých zemí, kultur, různého stáří, rozličných profesí a pocházejících z rozdílných sociálních podmínek. Pro společné soužití mohou zájemci zvolit jeden ze dvou vzájemně rovnocenných způsobů.

- Fraternita života (bratrství života) znamená společné soužití v jednom komunitním domě a sdílení všeho co je společné. Každá rodina ovšem samozřejmě bydlí v samostatném bytě, aby bylo zachováno manželské a rodinné soukromí.

- Fraternita čtvrti (bratrství čtvrti) umožňuje rodinám žít ve vlastním domě v jedné čtvrti nebo v sousedství s ostatními.¹⁸³

4.3 Cíle evangelizace komunity Chemin Neuf

Vlastní evangelizační aktivity komunita nazývá misiemi a své působení zaměřuje do nitra církve, ale i k nekřesťanům. Svě tvrzení opírám zejména o způsoby a zaměření jednotlivých evangelizačních aktivit a jejich množství. Podle mého posouzení totiž mnoho komunitou pořádaných evangelizačních aktivit u svých adresátů předpokládá činné prožívání víry, bez kterého by jejich působení ztrácelo smysl. Jednoznačně tím

¹⁷⁹ Aktuální informace o komunitě Chemin Neuf jsou,[...]:<http://www.chemin-neuf.cz/O-nas> (20.09.2014).

¹⁸⁰ V Čechách například Tuchoměřice, Středokluky a farnost u kostela sv. Apolináře v Praze.

¹⁸¹ Srov. PLAČKOVÁ Gabriela: V komunitě Chemin Neuf, Katolický týdeník [2008/4] <http://www.katyd.cz/clanky/v-komunite-chemin-neuf.html> (14.08.2014).

¹⁸² Srov. Konstituce komunity Chemin Neuf, str. 13.

¹⁸³ Srov. Komunita Chemin Neuf, Spiritualita komunity, str. 6, propagační brožura dostupná na: <http://www.chemin-neuf.org/qui-sommes-nous-fr/plaquette-de-presentation-de-la-communaute/CZ%20-%20Plaquette%20Ctaire%20CCN%20Basse%20Def.pdf>.

nejpodstatnějším cílem je umožnit lidem osobní setkání s Ježíšem Kristem, protože z něho vychází víra.¹⁸⁴

4.3.1 Misie komunity zaměřené do těla církve

Misie komunity zaměřené do těla církve formují křesťany a prohlubují jejich víru. Jednotlivé misie mají podle svého nasměrování také konkrétní cíle odpovídající skupinám lidí, pro které jsou určeny. Chemin Neuf se převážně zaměřuje na šíření evangelia mezi mladé lidi a vysokoškolské studenty, dále také na manželské páry a rodiny.

Misie orientované na mládež a mladé dospělé napomáhají růstu víry a podporují mladé lidi v angažovanosti, vedou k návykům křesťanského života a k jejich osvojení, tím směřují jejich životní pout' na Krista. Setkávají se totiž a navzájem doprovází v modlitbách, během poutí, na odpočinkových i sportovních pobytech a také při charitativní činnosti. Jsem přesvědčen, že většina aktivit jsou takového druhu, který je běžný i pro nekřesťany, ale právě společná podpora v modlitbě a v dalších duchovních činnostech uvnitř skupiny podobně zaměřených mladých lidí je důležitá pro další rozvoj víry. Společenství navíc podle mne mladé lidi do určité míry ochrání od možných vlivů, které by jejich životnímu kurzu mohli dát jiný směr.

Misie zaměřené na život v páru mají za cíl obnovit manželský život a otevřít jej pro působení Ježíše Krista. Manželé si například navzájem píšou dopisy a učí se jak vést vzájemný dialog. I pro partnery žijící spolu delší dobu není podle mne samozřejmé umění dialogu a tím méně schopnost smíření. Již jen tyto dovednosti myslím dovedou pozvednout manželský život. Skutečná obnova je ale podle mne možná jen díky přítomnosti Krista v manželství. Proto se manželé učí společné modlitbě, ve které stojí oba před Kristem jako jedno tělo. Společenství Kána, jak se tento program nazývá, je ovšem otevřený i pro nepokřtěné účastníky a i takový pár, kde je třeba jen jeden křesťanem, dokáže obohatit.

Cílem duchovních cvičení, pořádaných komunitou pro zájemce, je uzdravení z vnitřních zranění a nalezení nebo ujištění o správném životním směru. K dosažení tohoto cíle využívají účastníci osobní i společnou modlitbu a duchovní doprovázení.

¹⁸⁴ Víra je zároveň darem a může přijít kdykoli. Bůh tento dar nabízí všem lidem. Jeden ze způsobů jakým Bůh tento dar nabízí, je oslovení člověka prostřednictvím jiných lidí a jejich života s vírou.

Tyto prostředky je podle mne schopen využít jen člověk, který s nimi má zkušenost proto si myslím, že tato evangelizace míří na lidi, kteří jsou součástí církve.

Jedním z cílů komunity je také připravovat křesťany pro službu církevnímu společenství. Účastníci, kteří již absolvovali například setkání Kána, jsou podněcováni, aby podobnou službu, jaké se dostalo jim, také nabídli dalším. Slouží například vlastním svědectvím během přednášek nebo prací v zázemí a pomocí s organizováním dalších setkání. Díky vlastní aktivitě pomáhají nejen svému okolí ale také sami sobě, protože jsou nuceni formulovat svoje zkušenosti a vidět v ostatních své bližní ve skutečně praktické podobě a to člověka zpětně obohacuje a rozvíjí.

4.3.2 Misie komunity zaměřené mimo církev

Misie zaměřená mimo církev probíhá hlavně pomocí akce s názvem „Jarní kulturně duchovní slavnosti“,¹⁸⁵ které je komunita spoluorganizátor. Cílem je představit návštěvníkům slavností křesťanství jako běžnou součást života lidí, jako něco z čeho nemusí mít obavu, a také představit křesťany jako běžné lidi, s kterými je možné vést dialog. Celá akce je pořádána na volném prostranství, které lidé znají a kam může přijít každý, nejedná se tedy o žádný církevní prostor. Součástí programu je i množství aktivit pro děti i pro dospělé jako jsou různé dílny a hry. Zároveň dobrovolníci nabízejí návštěvníkům další aktivity pořádané v průběhu celého roku, ale hovoří s nimi také o běžném životě, případně i o Bohu. Jsem přesvědčen, že náhodně oslovený člověk přijme častěji nabídku nějakého programu s náplní, kterou si dokáže představit, než aby se cítil ihned a bez přípravy osloven Božím slovem. Proto si myslím, že tento způsob evangelizace směřuje spíše k informování než k okamžitému obrácení. Takovou informací může být například nasměrování na programy zaměřené pro konkrétní skupiny lidí.¹⁸⁶

4.3.3 Vyjádření jednoty křesťanů

Cílem společného působení členů komunity je také posilování jednoty mezi

¹⁸⁵ Srov. KOMUNITA Chemin Neuf, Akce, [...]: <http://www.chemin-neuf.cz/akce/Pro-vsechny/Jarni-kulturne-duchovni-slavnosti> (20.09.2014).

¹⁸⁶ Příkladem může být pozvání na přednášky, nebo na setkání Kána pro manžele, eventuálně na kurzy Alfa, které komunita také pořádá.

křesťany.¹⁸⁷ Vyjádření této touhy po jednotě vnímám v pořádání akcí, na jejichž chodu se podílejí křesťané z různých církví. Spolupráce například při pořádání evangelizačních slavností je již samo o sobě takové svědectví a některé návštěvníky osloví už jen schopnost křesťanů hovořit o podstatných záležitostech víry společným jazykem.¹⁸⁸

Od počátku členové komunity žijí spolu, modlí se a společně evangelizují, přesto se nevzdávají příslušnosti k vlastním mateřským církvím, ze kterých pocházejí. Základ snahy komunity o vytváření jednoty a aktivní spolupráce mezi křesťany tedy podle mne vychází ze vzájemné spolupráce křesťanů, jejichž kořeny jsou v různých spiritualitách. Učí se být tolerantní k jinému přístupu. Zároveň soudržnost komunity vede zúčastněné k vyhledávání společných témat a tedy spíše toho co je propojuje, než toho v čem se vzájemně liší.¹⁸⁹

4.4 Adresáti evangelizace komunity Chemin Neuf

Adresáty evangelizačních programů představím podle jednotlivých evangelizačních misí.

4.4.1 Misie mládeže 14 – 18 let

Jak je patrné již z názvu, tímto programem komunita chce oslovit dospívající mládež. Za tímto účelem komunita připravila program, který je atraktivní právě pro tuto věkovou skupinu. Jedná se především o organizování společných výletů, sportovních aktivit, poutí a pobytů s přednáškami. To jsou přesně činnosti, které tito mladí lidé vyhledávají, a komunita jim vychází s touto nabídkou vstříc. Mladí lidé se setkávají a vytvářejí partu přátel a zároveň debatují o tématech, jež jsou pro ně zajímavá.¹⁹⁰ Podle

¹⁸⁷ Srov. PLAČKOVÁ Gabriela: V komunitě Chemin Neuf, Katolický týdeník [2008/4] <http://www.katyd.cz/clanky/v-komunitě-chemin-neuf.html> (14.08.2014).

¹⁸⁸ Tento předpoklad platí zcela ovšem jen v okamžiku, kdy návštěvník takové akce je sám natolik zorientován v křesťanství, aby tuto skutečnost dokázal rozlišit.

¹⁸⁹ Jednotu křesťanů komunita také prokazuje společným působením v mezinárodní ekumenické síti modlitby „Net for God“ a společnou prací v různých misích. Každý měsíc vydává toto společenství třicetiminutový film na konkrétní téma sloužící skupinám, které tvoří tuto modlitební síť, jako podklad pro zamyšlení v tom daném měsíci. Film je přeložen a poslán do všech zemí, ve kterých k setkávání těchto skupinek síť Net for God dochází.

¹⁹⁰ Příkladem jsou pobyty zaměřené například na témata „Citový život, sexualita“, „Jak mluvit s kamarády o Bohu?“, „Exodus, cesta ke svobodě“.

aktivit tvořících základní náplň tohoto programu se ovšem nejedná o evangelizaci mezi mládeží bez křesťanské zkušenosti. Programový obsah misie mládeže 14-18 je totiž založen na třech pilířích:

- Společenství
- Modlitba
- Slavení¹⁹¹

Z toho důvodu se spíše jedná o setkávání dospívajících křesťanů a to ve společenství, které je pro mládež přirozenou součástí života.

4.4.2 Misie mladých 18 – 30 let

Adresáty tohoto programu jsou mladí lidé, kterým komunita nabízí takové aktivity, které dospívající vyhledávají.¹⁹² Podobně jako v předchozím případě se domnívám, že program je převážně určen lidem majícím již s křesťanstvím vlastní zkušenost. Protože základní náplň tohoto programu vychází ze čtyř hlavních aktivit, které již u člověka předpokládají zázemí víry:

- Evangelizace¹⁹³
- Formace
- Rozlišování
- Služba¹⁹⁴

4.4.3 Setkání Kána

Setkání Kána je určeno manželským párům. Vlastní program setkání tvoří prvky vycházející z křesťanského pohledu na manželství,¹⁹⁵ ale také dovednosti, které

¹⁹¹ Srov. KOMUNITA CHEMIN NEUF: Zpráva o činnosti institutu Chemin Neuf za rok 2010, [...]: <http://www.chemin-neuf.cz/O-nas/Zprava-o-cinnosti>, str. 8, (18.08.2014).

¹⁹² Tato misie nabízí účastníkům například evangelizační pobyty ve formačním centru v opatství Hautecombe ve Francii s možností dalšího studia. Také nabízí výuku jazyků a cyklus Škola evangelizace určený pro mladé umělce, kteří prohlubují svojí uměleckou techniku a zároveň s její pomocí evangelizují.

¹⁹³ Evangelizací jsou v tomto pojetí myšleny duchovní cvičení a modlitební setkání nebo vlastní evangelizační působení v rámci cyklu Škola evangelizace.

¹⁹⁴ Srov. KOMUNITA CHEMIN NEUF: Zpráva o činnosti institutu Chemin Neuf za rok 2010, [...]: <http://www.chemin-neuf.cz/O-nas/Zprava-o-cinnosti>, str. 8, (18.08.2014).

¹⁹⁵ Především se jedná o sdílení, smíření a modlitby, ale také o budování vztahu s Bohem i k sobě navzájem.

dovedou zvelebit manželský život bez ohledu na víru obou partnerů.¹⁹⁶ Proto si myslím, že adresáty tohoto programu jsou i nekřesťané a hlavním kritériem pro účast je ochota budovat své manželství a rodičovství. Příkladem účastníků může být rodina, kde pouze jeden z manželů je křesťanem, ale oba se rozhodnou pracovat na svém manželství.

Děti v rodinách jsou v širším pojetí také adresáty setkání Kána, protože vzájemná podpora manželů a jejich vyrovnaný vztah je přínosný i pro ně. Zároveň na setkání Kána dochází i k přímému působení na děti, protože i ony mají svoje skupinky s aktivitami a navazují nová přátelství.

Obohacení rodičů i dětí přináší užitek celé rodině, z toho důvodu vnímám i rodinu jako celek příjemcem evangelizační služby setkání Kána. Rodina je v tomto smyslu církví v malém¹⁹⁷ a rodiče nesou spoluzodpovědnost za budování těla církve.¹⁹⁸

4.4.4 Duchovní cvičení

Komunita pořádá duchovní cvičení s různým zaměřením. Jejich adresáty jsou například lidé potřebující nalézt ve svém životě příčiny poškozených vztahů a vnitřních zranění, ti mohou absolvovat cvičení Anamnéza. Podobně pro lidi pracující v doprovázejících profesích je určen cyklus Siloe.¹⁹⁹ Vlastní náplň cvičení podle mne opět využije hlavně člověk s duchovní zkušeností, pro kterého jsou jednotlivé prvky, jako je modlitba, čtení a rozjímání nad Písmem, běžnou prací. Takto zaměřené programy učí člověka naslouchat Božímu hlasu. Proto jsou tyto evangelizační programy zaměřeny především na křesťany.

4.4.5 Jarní kulturně duchovní slavnosti

Zde je evangelizace obrácena na široké spektrum obyvatel, jsou to lidé nepokřtění i křesťané, manželské páry, rodiny s dětmi i jednotlivci. Jednoduše jsou to všichni i náhodní návštěvníci, které zaujme připravený kulturní a doprovodný program a kteří by

¹⁹⁶ Základem je vzájemná důvěra a očištění vzájemné komunikace od předsudků, vzájemné odpouštění a umění naslouchat problémům svého partnera.

¹⁹⁷ Srov. FC 21

¹⁹⁸ Jan Pavel II ve své apoštolské exhortaci tento úkol připomíná slovy: „Vždycky si tedy musíme být vědomi, že evangelizační služba křesťanských manželů a rodičů je v podstatě služba církevní, zasazená do rámce celé církve jako společenství, které slyší a hlásá evangelium. Je pevně zakotvena v jedinečném poslání církve a zaměřena na vybudování jednoho Kristova těla.“ JAN PAVEL II.: *Familiaris consortio*, čl. 53.

¹⁹⁹ Zájemci musí ovšem nejprve poslat motivační dopis nebo absolvovat osobní rozhovor.

často sami církevní prostor nenavštívili. To je důvodem, proč jsou slavnosti pořádány v prostoru, který lidé běžně navštěvují. Celý několikadenní program je složen z hudby, divadelních představení, tanců, výstav a přednášek.²⁰⁰ Organizátoři na slavnostech zajišťují i aktivity pro děti ve výtvarných dílnách. V prostoru jsou i prodejní stánky.²⁰¹ Důvodem široké nabídky programů během slavností je podle mne jednak přímět k návštěvě akce co nejvíce lidí a zároveň všem nabídnout svědectví o Boží existenci například pomocí umělecké tvorby prostoupené duchem evangelia.²⁰²

4.5 Metody evangelizace komunity Chemin Neuf

Komunita ve svých evangelizačních programech, které nazývá misie, klade důraz na formaci, vzájemné sdílení, rozlišování osobního povolání a služby pro společenství.²⁰³ Své evangelizační misie směřuje jak ke křesťanům, tak i k lidem nepokřtěným.

4.5.1 Počáteční evangelizace

Pořádáním „Jarních kulturně duchovních slavností“ šíří komunita povědomí o křesťanství, protože tuto akci navštěvují lidé, kteří nejsou často ihned osloveni evangelijním poselstvím, ale například konkrétním vystoupením některého z hudebníků nebo jinou částí programu. Tato forma evangelizace podle mne přináší i další důležitou záležitost a tou je informování o tom, že zde křesťanství stále je a jeho myšlenky jsou přijatelné i pro moderního člověka, kterému má co nabídnout. Dobrovolníci z komunity navazují osobní kontakty s lidmi, kteří se přišli podívat, hovoří s nimi o své vlastní cestě za Kristem a dávají jim letáky s nabídkou různých duchovních programů. Lidé, se kterými dobrovolníci hovoří, často nejsou křesťané, a takové setkání je pro ně první zkušeností se světem křesťanství, proto se jedná o realizování počáteční evangelizace.

²⁰⁰ Přímo ve městě, v parku nebo na náměstí probíhají různá kulturní představení, která nepostrádají evangelijní obsah a jsou zaměřeny na smysl života, lidské hodnoty, život v církvi, život s Bohem a další základní křesťanská, ale i všeobecně lidská témata. Návštěvníci tak mohou vidět a slyšet evangelijní poselství podané různorodým způsobem. Pět ročníků evangelizačních slavností od roku 2006 do roku 2011 komunita uspořádala na ploše Náměstí míru, v roce 2012 pořádání slavností přesunula do pražských Stodůlek.

²⁰¹ Srov. Evangelizace v Praze – Náměstí míru, Víra.cz,[...] <http://www.vira.cz/Texty/Clanky/Evangelizace-v- Praze-Namesti-miru.html>, (20.09.2014).

²⁰² Srov. KOMUNITA CHEMIN NEUF: Zpráva o činnosti institutu Chemin Neuf za rok 2010, <http://www.chemin-neuf.cz/O-nas/Zprava-o-cinnosti>, str. 12, (18.08.2014).

²⁰³ Srov. KARLOVÁ Irena: Komunita Chemin Neuf, Misiologické fórum, číslo 2/2013, str 40-41.

Taková zkušenost jim umožňuje setkat se s křesťany, slyšet z jejich úst svědectví o Bohu, ale také se obvykle bavit. Jedná se o první evangelizační metodu, které je člověk vystaven, protože počáteční evangelizace předchází veškerou další evangelizační aktivitu, která umožňuje takto osloveným lidem další rozvoj na cestě k seznámení se s Kristem, například využitím některého z nabízených programů.

4.5.2 Svědectví vlastním životem

Členové komunity se neuzavírají do vlastního „bezpečného“ prostoru. Mnozí ze členů komunity mají svá civilní povolání a tam působí i mimo zavedené evangelizační programy komunity. Tím podle mne spojují komunitní život a angažování ve světě. Takové působení křesťanů v běžných mezilidských vztazích na pracovišti, v rodině a mezi rodinami je oním svědectvím vlastním křesťanským životem. Svědectví vlastním životem je podle mne těžké konkrétně definovat, protože každého osloví něco jiného, ale principem může být ochota se ve prospěch druhého angažovat, a usilovat spolu sním o rozvoj všeho dobrého, třeba pomocí některého z evangelizačních programů. Zároveň díky blízkosti a podobnosti životních osudů s běžnými rodinami působí takoví lidé jako inspirace pro život ostatních v jejich okolí. Účastníci evangelizačních programů mají stále před očima způsob jakým bratři a sestry žijí a jednají.²⁰⁴ Vidí, jak pracují, kdy a jak se společně modlí, zažívají jejich vlídné jednání a projevený zájem o život účastníků a jejich osudy. Tady se podle mne projevuje užitek i další evangelizační metody a to je podporování aktivního zapojování všech účastníků do služby pro ostatní, protože poskytuje možnost práci ostatních vnímat v konkrétní podobě.

4.5.3 Aktivní zapojování do služby pro ostatní

Jednou z metod evangelizace komunity je snaha o aktivní zapojování účastníků programů do dalšího procesu evangelizace. To se projevuje například při setkáních Kána, kterého se mohou účastnit páry jen jednou. Po absolvování se mohou zapojit do takzvaného Bratrství Kána a jsou vyzváni ke spolupráci na organizování dalších setkání pro ostatní. Komunita ale i ty, kteří se do Bratrství Kána nezapojí, vybízí například k nabídnutí vlastního svědectví nebo k pomoci s programem pro děti.²⁰⁵ Podobně i

²⁰⁴ Myslím tím takové programy, které mají delší trvání a jsou spojeny s pobytem v některém z komunitních domů.

²⁰⁵ Důraz na vlastní aktivitu a práci pro druhé je i na setkání Kána. Účastníci jsou vyzváni nejen

víkendová setkání Kána nejsou pro účastníky jen pobytem, kde je jim zajištěn program a oni se o nic nestarají. Součástí pobytu je také služba pro ostatní, převážně v podobě pomoci při chodu kuchyně a úklidu místností. Smyslem služby je vlastní rozvoj člověka, který slouží. Protože dokud nezjistí, co dokáže, tak ani neví, že je pro ostatní důležitý a potřebný. Navíc si stále více může uvědomovat, kdo všechno je jeho bližní.

4.5.4 Přízpůsobení procesu hlásání evangelia jeho příjemci

Jako jednu z podstatných metod evangelizace komunitou Chemin Neuf vnímám schopnost přizpůsobit šíření evangelia skladbou i způsobem hlásání cílové skupině, pro kterou je evangelizace určena. Tento názor zakládám zejména na množství komunitou pořádaných evangelizačních programů a jejich různých adresátů.

Například „Jarní kulturně duchovní slavnosti“ jsou připraveny tak, že využívají rozšířenou zálibu obyvatel měst navštěvovat různé festivaly, happeningy a jarmarky, které jsou spojeny s dalšími aktivitami. Lidé se takových akcí s oblibou účastní a jsou na tento způsob trávení volného času zvyklí. Také rodiče dětí jsou většinou rádi, když se jejich děti dobře baví a mohou vytvářet různé výrobky. A děti zase zajímá vše co se kolem nich děje a nemají žádné předsudky. Ale i starším lidem se líbí, mohou-li si s někým popovídat nebo najde-li se někdo, kdo jim ochotně naslouchá. Komunita se tímto evangelizačním programem přizpůsobila šíření evangelia, tak aby se jeho poselství dostalo k co největšímu počtu lidí, protože slavnosti navštěvují i lidé, kteří by sami do církevního prostředí nezavítali.

Další programy, které komunita přizpůsobuje adresátům, jsou setkávání mládeže a mladých lidí. V těchto misích jsou pro ně připraveny aktivity, které v tomto věku přirozeně vyhledávají, a vše se odehrává ve společenství otevřeném Božímu působení. Zejména se jedná o společné víkendové pobyty, výlety a poutě se skupinou stejně starých přátel. Na jednotlivých setkáních nechybí prostor pro diskuse, protože mladí lidé mezi sebou rádi diskutují. Také mladé lidi přitahují nová témata a rádi se vzdělávají, proto komunita pro mladé lidi připravuje formační cykly a přednášky na témata, která je zajímají.²⁰⁶ Mladí lidé tak mají možnost budovat pevné přátelské vztahy

k zapojení se ve službách jako úklid, příprava jídla a mytí nádobí, ale také v pomoci s organizací dalších setkání Kána.

²⁰⁶ Srov. KOMUNITA CHEMIN NEUF: Zpráva o činnosti institutu Chemin Neuf za rok 2010, <http://www.chemin-neuf.cz/O-nas/Zprava-o-cinnosti>, str. 8, (18.08.2014).

ve společenství církve. Také rozvíjejí svoji duchovní cestu, protože na setkáních nechybí ani společná modlitba. Podle mne je k přijetí víry důležité a prospěšné být součástí společenství, které pomocí lidských vztahů vede člověka k setkání s Bohem. Myslím, že pro oslovení člověka je to podstatnější než schopnost vysvětlit a odpovědět si na různé otázky ohledně víry a tím se pokusit zbavit pochybností, které lidé mají na cestě k víře.

Setkání Kána a společenství Kána je uzpůsobeno tak, že se jej mohou účastnit celé rodiny i s dětmi, díky zajištění hlídání dětí během programu, čímž se akce přizpůsobily potřebě celé rodiny. Dalším důležitým prvkem přizpůsobeným potřebám manželů je i vzájemné předávání zkušeností, společná účast páru na programu a řešení témat dotýkajících se vztahů v rodině, vzájemné komunikace, odpouštění a důvěry. Setkání Kána umožňuje manželům slyšet zkušenosti jiných a to jak v rámci přednášek od pořadatelů, tak i od ostatních účastníků.

4.5.5 Hlásání evangelia pomocí slov a dalších prostředků

Na evangelizačních akcích komunity slyší účastníci často zpěv a hudbu, ale hlavní způsob šíření evangelia je pomocí slov. To komunita uskutečňuje především prostřednictvím přednášek, evangelizačních proslavů, kázání a osobních svědectví.

Podstatnou úlohu ve způsobu evangelizace komunity Chemin Neuf tvoří podle mne přednášky. Zčásti proto, že jsou součástí většiny evangelizačních programů²⁰⁷ a zčásti proto, že témata přednášek jsou podkladem pro vlastní úvahy účastníků a pro vzájemnou diskusi.

Pomocí evangelizačních proslavů komunita oslovuje návštěvníky „Jarních kulturně duchovních slavností“. Za tímto účelem zvou organizátoři na pódium hosty, kteří hovoří o základních pojmech křesťanství. Kázání jako prostředek evangelizace komunita používá tam, kde je kázání součástí duchovní služby ve farnostech, které byly komunitě svěřeny do péče.

Osobní svědectví jako jeden ze způsobů evangelizace komunita používá ve svých programech zaměřených jak na křesťany, tak i na nekřesťany. K osobním svědectvím, ale komunita také účastníky svých evangelizačních programů vyzývá, tím se z nich

²⁰⁷ Přednášky jsou například součástí setkání Kána, programů zaměřených na mládež a víkendových pobytů.

stávají šířitelé evangelia. Popisují svojí zkušenost se vztahem k Bohu a hovoří o vlastní cestě k přijetí Ježíše Krista do svého života. Pomocí slov předávají osobní svědectví jednotlivci i manželé, podobně i pomocí slov představují svoje zkušenosti s Božím působením, a to například během setkání Kána, během „Jarních kulturně duchovních slavností“ i na setkáních mládeže.²⁰⁸

Komunita využívá k evangelizaci i umělecké prostředky. Především je to hudba, tanec a divadelní představení. Myslím si, že každý křesťan touží odevzdat Bohu to dobré ze svých schopností, a jestliže byl obdarován uměleckým talentem, přirozeně je to oblast umění, ve které vyjadřuje svůj vztah k Bohu. Proto je jednou z metod evangelizace uplatňovaných komunitou, rozvíjení uměleckého talentu, aby mohl sloužit nejen jeho nositeli, ale i širšímu společenství církve. Komunita za tímto účelem pořádá Školu evangelizace,²⁰⁹ pro talentované mladé umělce, kteří rozvíjejí své nadání, aby mohli pomocí uměleckých prostředků vyjadřovat svůj vztah s Kristem. Podobné zaměření komunita pěstuje u dětí a mládeže i v rámci jinak zaměřených programů. Komunita cíleně podporuje kreativitu a schopnost vyjadřování pomocí uměleckých prostředků, jako je nacvičování písní, chval a divadelních scén.²¹⁰ Například když se rodiče účastní některé z aktivit komunity, kde komunita zajišťuje program pro děti, je součástí jejich programu i nacvičování hudebních vystoupení nebo divadelních scének. Některá takto připravená vystoupení jsou i součástí doprovodného programu „Jarních kulturně duchovních slavností“.

Mnoho materiálů a informací o komunitě a jejích aktivitách nalezne zájemce na internetových stránkách. Na internetové stránky také odkazují všechny informační materiály, které komunita nabízí například během týdne evangelizace a které se týkají jejích aktivit. Myslím, že i prostým informováním zájemců o evangelizačních programech získává internet podíl na evangelizaci.²¹¹ Komunita navíc používá internet jednak pro potřebu komunikace, ale také pro šíření poselství evangelia ve formě filmů, zamyšlení a poselství. Ty jsou umístěny na internetové adrese Mezinárodní ekumenické

²⁰⁸ Komunita evangelizaci pomocí osobního svědectví využívá i mimo organizované programy, například při osobních setkáních nebo jako svědectví umístěná na internetu v podobě videí.

²⁰⁹ Její centrum je ve Francii v Chartres.

²¹⁰ Srov. FIŠER Adam: Běžový svět, DINGIR časopis o současné náboženské scéně, 2005, číslo 5, str. 58.

²¹¹ Internet je jenom nástroj bez vlastního duchovního rozměru, tento rozměr musí člověk do něho teprve svojí aktivitou vtisknout. Srov. OPATRŇÝ Aleš: Pastorační v postmoderní společnosti, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001, str. 79.

fraternity (Net for God) spolu s dalšími informacemi.²¹²

4.5.6 Budování jednoty a spolupráce jako nástroj evangelizace

Komunitní jednotu od počátku formují společné aktivity bratrů a sester z různých křesťanských církví. Díky této aktivní zkušenosti jsou členové komunity schopni zaměřit se a vyhledávat společná témata s ostatními křesťany. To je vlastnost, která významně usnadňuje spolupráci například při evangelizaci, protože šíření evangelia je důležitým úkolem pro celou církev. Ukázkou budování jednoty mezi křesťany je spolupořádání jarních evangelizačních slavností s dalšími církvemi, kde společně rozdávají pozvánky na další evangelizační aktivity všech zúčastněných církví.²¹³ Budování jednoty vidím i na setkání Kána, které podporuje a rozvíjí jednotu mezi manžely. Jednotu buduje i společná mezinárodní modlitební síť „Net for God“, která zavazuje k pravidelné modlitbě za jednotu křesťanů.

Vytváření jednoty pomocí spolupráce působí odlišně v závislosti na tom, kdo tuto jednotu vnímá. Pro církev je spolupráce na jednotě příklad k následování a pro pohled zvnějšku je jednota výrazem důvěryhodnosti společně předávaného poselství.

4.6 Naplnění myšlenek evangelizace exhortace Evangelii nuntiandi v činnosti komunity Chemin Neuf

Komunita Chemin Neuf používá více evangelizačních metod. Některé jsou připravené k prvotnímu oslovení lidí, ale většina spíše pomáhá prohlubovat již nastoupenou cestu víry. Podněty pro evangelizaci uvedené v exhortaci Evangelii nuntiandi komunita naplňuje ve více evangelizačních metodách. Některé komunitou používané metody nejsou v Evangelii nuntiandi přímo popsány, ale žádná z používaných metod není v rozporu s principy a duchem evangelizace, jak je exhortace předkládá.

Jednou z metod šíření evangelia, kterou komunita Chemin Neuf používá je prvotní evangelizace. Komunita tuto metodu realizuje tím, že oslovuje lidi pomocí kulturních představení a nabídkou různých duchovních programů a aktivit, které účastníky

²¹² Internetové adresy: www.chemin-neuf.org, a www.netforgod.tv.

²¹³ Srov. Ekumenická charta evangelizace, dostupné na adrese: http://www.cho.cz/_d/Ekumenicka_charta_evangelizac.pdf.

seznamují s Kristem. V exhortaci Evangelii nuntiandi není počáteční evangelizace uvedena přímo mezi metodami, ale popisuje některé prostředky, které se při počáteční evangelizaci mohou uplatňovat. Jedním z uvedených prostředků je i umění,²¹⁴ které ve formě hudebních, tanečních nebo divadelních vystoupení používá komunita. Proto jsem přesvědčen, že používání této metody je v souladu s požadavky exhortace Evangelii nuntiandi.

Svědectví o evangeliu vydávané křesťanským životem je metoda, kterou komunita působí zcela přirozeně. Předně proto, že se neuzavírá před světem, ale naopak působí aktivně a nabízí své služby. Členové komunity věnují svůj čas organizování různých evangelizačních aktivit a kurzů. Tím dokazují činem tomu, kdo službu přijímá, svědectví o postoji k bližním více než mnoha slovy. Účastníci různých programů pořádaných komunitou jsou nejen svědky jejich působení, ale také mají možnost vidět a vnímat zblízka duchovní život, který bratři a sestry vedou. Současně mnozí pracují v civilních povoláních, mimo církevní půdu, kde mají vliv na své spolupracovníky v přirozeném kolektivu a v běžných mezilidských vztazích. To jsou i principy metody, jak je popisuje exhortace Evangelii nuntiandi,²¹⁵ proto se v jejím používání komunitou naplňují myšlenky v exhortaci uvedené.

Další z metod používaných komunitou k evangelizaci je povzbuzování k aktivní službě pro ostatní. Tento způsob evangelizace exhortace Evangelii nuntiandi neuvádí jako metodu. Službu pro církevní společenství ale popisuje jako povolání, které mohou laici naplnit různými formami, „podle milostí a darů, kterých se jim od Pána dostalo“.²¹⁶ Z toho důvodu v uskutečňování této metody nevnímám přímou inspiraci exhortací Evangelii nuntiandi. Současně si ovšem myslím, že uplatňování této metody není v rozporu s duchem evangelizace, jak jej popisuje tato exhortace. Protože Kristus, jehož pozemské působení je vzorem pro evangelizaci, sám lidem sloužil.

Komunita Chemin Neuf uskutečňuje také ve shodě s doporučením exhortace Evangelii nuntiandi metodu evangelizace pomocí přizpůsobení formy hlásání evangelia různým cílovým skupinám. Proto komunita vytváří odlišná společenství v rámci svých evangelizačních programů zaměřené na různé věkové skupiny, se kterými se snaží hovořit jejich jazykem. A tím napomáhají pochopení a porozumění evangelijní zvěsti, to

²¹⁴ Srov. EN 51.

²¹⁵ Srov. EN 41.

²¹⁶ EN 73.

je totiž smysl této metody.²¹⁷ Nejedná se tedy o používání nějakých konkrétních slov, která používají například mladí lidé, ale spíše o vytvoření takového prostředí a způsobu komunikace, která je lidem blízká a pochopitelná. Z toho důvodu v některých programech pracuje komunita se společenstvím a v jiných se zaměřuje na práci s jednotlivci.

Ve shodě s principy uvedenými v exhortaci Evangelii nuntiandi realizuje komunita i metodu hlásání evangelia slovem. Protože přednášky a osobní svědectví, jako některé z forem této metody, jsou podstatnými prvky evangelizačních programů pořádaných komunitou. Dalším projevem tohoto způsobu hlásání jsou evangelizační projevy, které komunita používá během „Jarních kulturně duchovních slavností“. Evangelii nuntiandi uvádí, že tato metoda evangelizace „nabývá různých forem“, ²¹⁸ ale také zvláště vysoce hodnotí kázání během mše. Tuto formu hlásání realizuje komunita, v rámci farního života, ve svých farnostech. Další způsob, kterým komunita šíří evangelijní poselství jsou různá kulturní vystoupení. Používání této metody je ve shodě s tím, jaké prostředky pro počáteční evangelizaci uvádí jako vhodné exhortace Evangelii nuntiandi.²¹⁹

Komunita uskutečňuje zásady evangelizace uvedené v exhortaci Evangelii nuntiandi i v další metodě a tou je budování jednoty křesťanů, jelikož rozdělení křesťanů poškozují šíření evangelia. Smyslem této metody je hlásat společně zvěst o Kristu celému světu a nenechat se rozdělit spory a teoriemi o Kristu a církvi.²²⁰ Jednotu mezi křesťany se komunita snaží budovat hlavně spoluprací při společné evangelizační činnosti, spolužitím v komunitě s bratry a sestrami různého vyznání, otevřeností pořádaných programů pro všechny a také založením celosvětového modlitebního společenství „Net for God“.

²¹⁷ Srov. EN 63.

²¹⁸ EN 43.

²¹⁹ Srov. EN 51.

²²⁰ Srov. EN 77.

ZÁVĚR

Pojem evangelizace označuje veškeré aktivity, které mají za cíl seznámit nekřesťany s poselstvím evangelia, současně je evangelizace zaměřená i na křesťany, u kterých pomáhá prohlubovat jejich vztah s Kristem. Způsoby evangelizace mají různé podoby, od inspirujícího způsobu života, přes osobní svědectví slovem, pozvání na kázání do křesťanského společenství, organizování evangelizačních programů v místní církvi, až po pořádání zahraničních misí v nekřesťanských zemích. Přirozeným důsledkem přijetí víry je i touha k jejímu dalšímu šíření, ale zároveň je to i úkol svěřený každému křesťanu, jehož plněním, tedy hlásáním evangelia, prohlubuje vlastní víru. Proces evangelizace tedy v sobě zahrnuje prvky od první evangelizace přes konverzi a vstup do společenství (katechumenát), dále katechezi, přijetí iniciačních svátostí až po trvalou účast na životě církve.

Ve své práci jsem popsal nabídky evangelizačních programů, které umožňují počáteční přibližovací kroky a zároveň evangelizační metody a přístupy, které již u adresátů předpokládají víru, a cílem evangelizace je její prohlubování. Popsané metody jsem porovnal s požadavky na evangelizaci, jak je popisuje exhortace Evangelii nuntiandi a hledal jsem, jak tyto metody naplňují myšlenky o evangelizaci uvedené v exhortaci Evangelii nuntiandi. Výsledkem poznatků prezentovaných na předešlých stranách je přesvědčení autora o stálé inspiraci exhortace Evangelii nuntiandi pro poslání církve šířit evangelijní zvěst a to i s vědomím, že situace na kterou Pavel VI. v exhortaci reaguje, je od té dnešní poněkud odlišná. Evangelii nuntiandi klade důraz na evangelizaci do nitra církve a tuto inspiraci nacházím v přístupu komunity Chemin Neuf, která tuto inspiraci realizuje množstvím evangelizačních programů zaměřených na křesťany. Další skupinou, pro kterou je podle Evangelii nuntiandi prvotní hlásání evangelia určeno, jsou lidé, kteří o Kristu dosud neslyšeli. Naší současnou situací je spíše potřeba evangelizace lidí nevyznávajících křesťanskou víru, ale žijících ve společnosti s dlouhodobou křesťanskou tradicí, pro které není zvěst o Ježíši Kristu neznámá. Kurzy Alfa odpovídají na tuto situaci tím, že počítají ve svém přístupu s určitým předporozuměním u svých hostů a zároveň reagují na jejich potřebu po osobním setkání a klidném prostředí pro přijetí evangelia.

Jednotlivé metody evangelizace sledují významné kroky, kterými evangelizovaný člověk prochází na cestě k víře a s vírou. Navzájem se doplňují a člověk jimi prochází

opakovaně. Tyto základní kroky jsem nazval podle jejich hlavních účelů:

- Slyšet (evangelium)
- Porozumět (evangelium)
- Přijmout (evangelium)
- Žít (evangelium)

Exhortace Evangelii nuntiandi vyjadřuje tyto kroky v konkrétních evangelizačních metodách, které člověka vedou a směřují k Bohu. Zároveň jsou uvedené metody stále zdrojem inspirace pro evangelizační působení. Inspirace těmito principy je zřetelná v evangelizačních metodách komunity Chemin Neuf i ve způsobu šíření Božího slova pomocí kurzů Alfa, protože jejich evangelizační přístupy tyto jednotlivé kroky naplňují nebo umožňují jejich naplňování navázáním na další církevní aktivity.

V tomto smyslu evangelizace města komunitou Chemin Neuf pomocí kulturně duchovních slavností obsahuje slyšitelné poselství o Boží přítomnosti a účelem je nekřesťany, ale i náhodné návštěvníky o tomto poselství informovat. Krátce řečeno jedná se o nezávaznou nabídku. Kurzy Alfa mají ve svém hlásání naděje namířeno na stejnou skupinu obyvatel, jejich oslovení je ovšem rozloženo do delšího časového období a místo nezávazné nabídky používají osobní setkání v malém přátelském kolektivu. Porozumět evangelijnímu poselství umožňují tyto přístupy hlavně pomocí schopnosti přizpůsobit jeho hlásání konkrétním příjemcům. K přijetí evangelia do značné míry pomáhá podpora, kterou člověku poskytuje okolí. Tuto podporu umožňuje člověku společenství, proto přístupy komunity Chemin Neuf i kurzů Alfa dbají na vytváření mezilidských vztahů a společenství. Podstatou evangelizace je dosažení vnitřní proměny člověka skrze setkání s Ježíšem Kristem a stálé prohlubování tohoto vztahu v životě. Trvale přijmout evangelium do života umožňuje až vstup člověka do společenství církve a přijímání svátostí. Proto je důležité u kurzů Alfa jejich navázání na církevní struktury. Farní komunity jednak představují dostačený potenciál pro získávání ochotných služebníků a po ukončení kurzu se stávají jakýmsi domácím prostředím pro účastníky, kteří by rádi pokračovali v nastoupené duchovní cestě. V ideálním případě může farní společenství nabídnout vstup do katechumenátu, nebo jsou v některých farnostech pořádány volně navazující setkání Beta. Komunita Chemin Neuf je sama církevním společenstvím a její aktivity umožňují křesťanům z jiných farních a církevních společenství angažovat se pro Krista v církvi.

LITERATURA

CANTALAMESSA Raniero: Véra, která přemáhá svět, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2012 ISBN 978-80-7195-587-0.

ČERNÝ Pavel: Fenomén evangelikalismu ve světě, Teologie a duchovní texty [26.03.2014] http://www.christnet.cz/clanky/5250/fenomen_evangelikalismu_ve_svete.url, (14.08.2014).

FIŠER Adam: Běžový svět, DINGIR časopis o současné náboženské scéně, 2005, číslo 5.

GUMBEL Nicky: Jak to říct ostatním, Praha: KMS, 2011, ISBN 978-80-86449-75-3.

GUMBEL Nicky: Otazníky života, Praha: KMS, 1998, ISBN 80-86178-06-4.

GUMBEL Nicky: Proč Ježíš?, Praha: KMS, 2004, ISBN 80-86449-27-0.

DRUHÝ Vatikánský koncil: Dekret o misijní činnosti církve, *Ad gentes* (ze dne 7. prosince 1965), Praha: Zvon, 1995.

DRUHÝ Vatikánský koncil: Pastorální konstituce o církvi v dnešním světě *Gaudium et spes*, (ze dne 7. prosince 1965), in: Dokumenty II. vatikánského koncilu, Praha: Zvon, 1995.

JAN PAVEL II: Encyklika o stálé platnosti misijního poslání *Redemptoris missio* (ze dne 7. prosince 1990), Praha: Zvon, 1994. ISBN 80-7113-101-6.

JAN PAVEL II.: Apoštolská adhortace *Familiaris consortio* o úkolech křesťanské rodiny v současném světě, Praha: Zvon, 1996.

JAN PAVEL II.: Encyklika *Fides et ratio* o vztazích mezi vírou a rozumem, Praha: Zvon, 1999.

KARLOVÁ Irena: Komunita Chemin Neuf, Misiologické fórum, číslo [2/2013], str 40-41 (04.09.2014).

KONGREGACE PRO KLÉRUS: Všeobecné direktorium pro katechizaci, Praha: Sekretariát ČBK, 1998.

OPATRŇNÝ Aleš: Pastorační v postmoderní společnosti, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001, ISBN 80-7192-557-8.

- OPATRNYĚ Aleš: Cesty pastorace v pluralitní společnosti, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2006 ISBN 80-7192-930-1.
- OPATRNYĚ Aleš: Nová hnutí v církvi, DINGIR časopis o současné náboženské scéně, 2005, číslo 5.
- PAPEŽ František: Apoštolská exhortace *Evangelii gaudium* o hlásání evangelia v současném světě (ze dne 24 listopadu 2013) Praha: Paulínky, 2014, ISBN 978-80-7450-118-0.
- PAVEL VI: Apoštolská exhortace Hlásání evangelia *Evangelii nuntiandi* (ze dne 8. prosince 1975), Praha: Zvon, 1990, ISBN 80-7113-159-8.
- XIII. ŘÁDNÉ GENERÁLNÍ SHROMÁŽDĚNÍ SYNODY BISKUPŮ: Nová evangelizace pro předávání křesťanské víry *Lineamenta*, [dlm.cz/download/312/synoda2012-Lineamenta-cz\[dot\]doc](http://dlm.cz/download/312/synoda2012-Lineamenta-cz[dot]doc).
- TICHÝ, Ladislav: Evangelium a evangelia, in: Teologické texty č. 2 (2002).
- KURZY Alfa: Příručka pro přípravu týmu, Praha: KMS, 2002, ISBN 80-86449-13-0.
- KOMUNITA CHEMIN NEUF: Zpráva o činnosti institutu Chemin Neuf za rok 2009, <http://www.chemin-neuf.cz/O-nas/Zprava-o-cinnosti>.
- KOMUNITA CHEMIN NEUF: Zpráva o činnosti institutu Chemin Neuf za rok 2010, <http://www.chemin-neuf.cz/O-nas/Zprava-o-cinnosti>.
- NEŠPOR a kolektiv: Příručka sociologie náboženství, Praha: Slon, 2008, ISBN 978-80-86429-92-2.
- ZIMMERMANNOVÁ Marie: Katecheze a evangelizace, přednáška o současném přístupu katechetiky k roli katecheze v procesu evangelizace, Praha, KTF UK, 2009, <http://atrey.karlin.mff.cuni.cz/~vena/ktf/3nb/ka/K+E2.doc>.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

GS Gaudium et spes

EN Evangelii nuntiandi

FC Familiaris consortio

EV Evangelium vitae

RM Redemptoris missio

VDK Všeobecné direktorium pro katechizaci